

CHRISTO-

A Soproni Evangélikus
Egyházközség lapja
ingyenes kiadvány

PHOROS

XX. évfolyam, 5. szám

2013. reformáció

„Az igaz ember pedig hitből él.” (Róm 1,17)

„Szeressétek ellenségeiteket!”

„Hallottátok, hogy megmondatott: Szemet szemért, fogat fogért. Én pedig azt mondom nektek, hogy ne szálljatok szembe a gonoszszal, hanem annak, aki arcul üt jobb felől, tartsd oda másik arcodat is. Ha valaki pereskedni akar veled, és el akarja venni az alsó ruhádat, engedd át neki a felsőt is. Ha pedig valaki egy mérföldnyi útra kényszerít, menj el vele kettőre. Aki kér tőled, annak adj, és aki kölcsön akar kérni tőled, attól ne fordulj el.”
„Hallottátok, hogy megmondatott: Szeresd felebarátodat, és gyűlöld ellenségedet. Én pedig azt mondom nektek: Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket, hogy legyetek mennyei Atyátoknak fiai, aki felhossa napját gono-

szokra és jókra, és esőt ad igazaknak és hamisaknak.” (Máté 5, 38–45)

Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

Napóleon mondta állítólag egyszer, hódításaira visszatekintvén: „Nagy Sándor, Julius Caesar, Nagy Károly és én hatalmas birodalmakat hoztunk létre. De mire alapoztuk ezeket? Hatalomra. Krisztus azonban évszázadokkal ezelőtt egy olyan országot teremtett, amely a szereteten alapul, és még ma is milliók készek, életüket áldozni érte!” Napóleonnak igaza volt: világhatalmak tűntek és tűnnek le, de Krisztus országa megmarad.

– Van valami, ami hatalmasabb minden földi hatalomnál.

- Van valami, ami tartósabb, mint minden, amire emberek építenek.
- Van egy ország, amely maradandóbb a világ bármely országánál.

Ez Krisztus országa, amely olyan követeléseken nyugszik, mint „Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket.”

Tulajdonképpen ezzel be is fejezhetném a prédikációt – hátradőlhetnénk örülvén Krisztus országának, és annak, hogy mi, gyülekezeti tagokként ennek a szép és máig tartó állapotnak részesei lehetünk. De azért ennyire nem egyszerű a helyzet. A napóleoni idézet stimmelt akkor, és stimmel ma is. De azért sokkal több benne a felelősség, mint a biztatás. Vegyük magunkra ezt a felelőséget Krisztus országának jelene és jövője érdekében. Mert hiszen, mi magunk vagyunk azok, akikben Krisztus tovább él és munkálkodik – közvetlen környezetünkben, a többi ember között itt és most. És a jövőben, azok között, akik majd egyszer utánunk jönnek.

Ha megnézzük gyülekezetünket és egyházunkat, mit látunk? Mi tart össze bennünket, mint közösség? Azt gondolom, már magában ennek a kérdésnek a megválaszolása sem egyszerű. Természetesen gondolunk istentiszteleteinkre. Látjuk a különböző csoportjainkat és köreinket, amelyek lefednek minden korosztályt - németül és magyarul is. És felfedezzük a gyülekezet történetét és hagyományait, amelyek nem csupán egykor itt szolgált, és ma a gyülekezeti terem festményein minket fürkésző lelkészek alakjában élnek, hanem gondolok itt mindenféle örömré, bánatra, amely a gyülekezet arculatát formálta. Tekintsünk vissza, s akkor látjuk az összetartás éveit, évtizedeit, de a szétszabdást is a gyülekezetben. Mint gyülekezetnek, ez a mi örökségünk, amelyből tanulhatunk és, amelyből magunkat a jelen és a jövő számára felépíthetjük.

Akkor, amikor a gyülekezetet, az egyházat építjük, akkor halljuk újra és újra Jézus szavait. Szavait, melyek olykor megerősítenek, olykor pedig elgondolkodtatnak, tükröt tartanak eléink, s nem hagynak megnyugodni megszokott cselekedeteink közepette. Éppen így történik ez ma is:

„Annak, aki arcul üt jobb felől, tartsd oda másik arcodat is.”

„Ha valaki egy mérföldnyi útra kényszerít, menj el vele kettőre.”

„Aki kér tőled, annak adj, és aki kölcsön akar kérni tőled, attól ne fordulj el.”

„Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket.”

Egyik követelés éri a másikat ebben a textusban. De valamennyi egy irányba mutat. S nekünk több lehetőségünk van reagálni rájuk.

1) Talán már túl jól ismerjük ezeket a mondatokat. Már gyermekkortól fogva hallottuk őket, talán éppen ezért is veszítettek provokatív erejükből, s talán éppen ezért intézzük el annyival: „Hát igen, Jézus egyszerűen ilyen volt, ő példás életet élt.” S ezzel rá is hagyjuk, mindazt, amit mondott, s visszatérünk a megszokott kerékvágásba.

2) Vagy mondhatjuk azt is: nekem bizony nincsenek ellenségeim. Rám nem érvényes ez az egész.

3) De az is lehet, hogy azon kapjuk magunkat, hogy rájövünk, milyen sok emberrel tettünk már valami jót. Talán magunkban fel is soroljuk mindazt a jót, amit megtettünk, s nyugtázzuk, valójában mennyire jó emberek vagyunk. De ha jól végiggondoljuk, hogy kikhez is vagyunk mi annyira jók, akkor kiderül, ezek az emberek eleve közel állnak a szívünkhöz, egyetértünk egymással, talán barátok is vagyunk. Ez persze nem leértékelendő. Ellenkezőleg. De mindennek semmi köze a „Szeressétek ellenségeiteket” parancshoz.

4) De tehetjük azt is, hogy közel engedjük magunkhoz Jézus szavait, belegondolunk azokba, és elgondolkodunk azon, kik azok, akik fájdalmat okoztak nekünk és megbántottak. És küzdünk a gondolattal, vajon milyen lenne szeretni őket. – S talán ezt válaszolnánk: „Hát ez nem is olyan egyszerű.” Végül is – magyarázhatjuk magunknak – konfliktusaink ősrégiek és túlságosan összetettek. Túl sok a sérelem, ami nem gyógyítható csak úgy néhány meredek követeléssel. Hát, igen, ebben az esetben ügyes magyarázatunkkal szépen felszabadítjuk magunkat az ellenség szeretete alól.

5) De az is lehet, hogy – s ez minden biztonnal a legkellemetlenebb megoldás, hiszen nem ad se kikaput, se azonnali felmentést – Jézus szavait egyszerűen a szívünkhöz engedjük. Ez biztos nem könnyű. Hanem

nehéz. Nagyon nehéz. És bizony az is benne van, hogy elbukunk, mert ismerjük önmagunkat és tudjuk, hogy majd újra dühöt és haragot érzünk valaki, valami iránt.

Mit is jelentenek ezek a követelések?

Isten a te ellenségedet is szereti. És ez maradandó értéket ad számára. Legyen bár ez az érték agressziójának és rosszindulatának koszrétegével borítva – Isten lehetőséget ad neki. Te miért ne adnál? Isten nagyvonalú vele szemben. Te miért ne lennél az? Isten felajánlja neki a barátságát, amíg csak él. Te miért ne tennéd ugyanezt?

S közben Isten előtt mégsem lesz ártalmatlanná a bűn. Elítéli a bűnt. És különbséget tesz bűn és bűnös között. Az emberért cselekszik. Miért ne tennél te is különbséget?

Isten egy olyan világra hozza fel napját, melynek történelemlapjai és napi hírei szörnyűségekkel vannak tele – ez is jele szeretetének és hosszútűrésének.

Milyen gyakran vagyunk közömbösek ezzel az Istennel szemben? Kedves Testvéreim, milyen gyakran akarjuk a jót, de végül az ellenkezőjét tesszük? És Isten mégis meg nem érdemelt ajándékokkal halmoz el bennünket. Csupán azért, mert nem a „szemet szemért, fogat fogért” szabályait követi. Sokkal inkább válaszol ő hűtlenségre hűséggel, hálátlanságra szeretettel. Felhossa napját mindenkire. Még ránk is! – Hibáink ellenére, minden minket terhelő bűn ellenére, minden másokat megsértésünk ellenére, minden bukásunk és rossz döntésünk ellenére.

Kedves Testvéreim, ilyen nagyvonalú az Isten! Határtalan a szeretete, hiszen velünk sem

a „szemet szemért, fogat fogért” elve szerint bánik, hanem szeretni tanít bennünket – és képessé tesz azokat szeretni, akiket nem könnyű szeretnünk. *Szeretnünk. Nem pedig kibírnunk és eltűnnünk!* Nem közömbösnek lenni – hanem: szeretni.

Akkor adja a szeretni tudás képességét, ha valaki bánt minket vagy érzelmileg eltávolodunk valakitől, hogy mondhassuk: „Áldott legyen.” Hiszen Isten szereti őt, nem kevésbé, mint engem. Ő ugyanúgy Isten gyermeke, mint én. És abban a pillanatban más nem is köt össze bennünket –, hanem, hogy testvérek vagyunk az Úrban, hogy Isten a másikat és engem is egyaránt szeret.

Talán ez lehet egy beállítódás, amely minket gyülekezetként és egyházként jellemez.

- Gyülekezetként, amely mások felé nyitott.
- Gyülekezetként, amely készen áll a békeségre.
- Gyülekezetként, amely befogadóan gondolkodik és él.
- Gyülekezetként, amelyben nincsenek emberek közti szakadékok.
- Gyülekezetként, amelyben minden különbözőség ellenére mégis az Istenben való közösség számít.

Erre szabadítson fel minket Istenünk, mert Ő az, aki nyit felénk, aki megbocsát, aki szeretetébe von minket, aki szakadékokat hidal át és aki, közösségét ajándékozza nekünk – megérdemeletlenül. Csak úgy, ingyen, mindenkinek, az irántunk való szeretetből. Ámen.

Holger Manke

Bemutatkozik gyülekezeti munkatársunk

Pfeifer Ottó vagyok, 1986. december 11-én születtem Pécs városában. Gyermekkoromat Bonyhád városában töltöttem, a bonyhádi evangélikus gyülekezethez tartozva.

Konfirmációm után, a gyülekezet ifjúsági életébe kapcsolódtam be, amely nagyon meghatározó volt számomra. Megtapasztalhattam a megtartó közösség erejét, a közösséghez tartozás élményét.

Középiskolai tanulmányaimat a Csokonai Mihály Református Gimnáziumban végeztem. A csurgói évek alatt bekapcsolódtam az

evangélikus gyülekezet életébe, azon belül pedig mélyebben az ifjúsági munkába. Ezen évek alatt kezdett bennem formálódni a gondolat, hogy tanulmányaimat az Evangélikus Hittudományi Egyetemen folytassam. Ebben az egyik ifjúsági csendeshétvége vezérigéje is megerősített, mely mára szolgálatom központjává vált: „*Én vagyok a jó pásztor, én ismerem az enyéimet, az enyéim pedig ismernek engem*” (Jn 10:14)

Így közvetlenül érettségi vizsgám után, megkezdtem tanulmányaimat az Evangélikus Hittudományi Egyetemen, teológus-lelkész szakon. Teológiai tanulmányaim mellett mindig igyekeztem szolgálatot vállalni, gyülekezetben aktív kapcsolatot tartani. Tavalyi esztendőben lehetőségem nyílt egy éven át Németországban, az Augustana-Hochschule-n tanulmányaimat folytatni, elmélyíteni.

2013 szeptemberétől a Soproni Evangélikus Egyházközségben gyülekezeti munkatársként végzek szolgálatot.

Pfeifer Ottó

Örömmel vallom: evangélikus vagyok

Luther Márton tanai futótűzként – s talán nem túlzás azt gondolni, megtisztító tűzként – terjedtek a XVI. század Európájában. Ennek persze politikai és gazdasági okai egyaránt voltak, mint szinte mindig, amikor történel-

mi változásról beszélhetünk. A reformáció felrázta és megújította a világot, miközben megszülettek a protestáns egyházak is. Az evangélikusok-lutheránusok pedig azóta is ápolják a hitújítás reneszánsz és humanista eszméit. És milyen jól ápolják!

Evangélikus vagyok, elfogult a felekezetem iránt, és büszke is. Szerethető, megélhető, emberi szertartásaink vannak. Minden vasárnap más, és mindegyik ad valamit. Az istentiszteletek ünnepélyesek, de nem az aranyozás csillogásától azok. Szeretem, hogy nem kötelező a vasárnapi templomlátogatás, hanem a Jóisten meghívására vendégségbe mehetek az Ő házába. Szeretem papjainkat, akik közvetlenek és megszólíthatóak, akiken látom, hogy ugyanolyan házastársi, szülői vagy állampolgári problémákkal szembesülnek, mint én. S akiknek jó tanácsát ettől hitelesnek és megfontolandónak vélem. Hálás vagyok, amiért ismerhetem és gyakorolha-

tom az evangélikus vallást azokban az élethelyzetekben is, amikor a türelem, a megbocsátás jézusi erényét látom megvalósulni nyomtatásban, interneten vagy a szószékről. Apropos internet! Ez is tetszik! Haladunk a korrallal: megszólít az egyház a számítógépen keresztül is. Nem tolakodik, nem csenget be, de üzen. És ha az üzenet érdekes – márpedig az –, címzettekre is talál.

Örömmel vallom, hogy evangélikus vagyok. Egy olyan egyház tagja, ahol nem kérdezik honnan jöttem, ki voltam, mit akarok, mennyim van. Azt kérik tőlem: szeressem az Istent, és szeressem a felebarátomat. Kérhet-e az egyház ennél fontosabbat? És tudnék-e ennél többet adni?

Nagy Márta

Reformáció az ifjúság szemével

Vajon kinek mi jut eszébe először, ha meghallja ezt a szót: reformáció? Biztosan sokan elsőként Luther Mártonra, esetleg a katolikusok és evangélikusok közti nézeteltérésekre gondolnak. Én viszont először a megújulás, változás szavakkal tudom kapcsolatba hozni. Reformáció, reform: valami friss, új és más. Luther idejében persze a jelentős többség eretnekségnek vélte a teológus próbálkozásait. Ő ébredt rá elsőként, hogy ki lehet törni a katolikus dogmarendszerből. Nem feltétlen kell búcsúcéduláért feloldozást vennünk, vagy pénzért megszabadulni a tisztítóúttól. Persze a protestálásért hatalmas árat fizetett. A szabadságát, barátait veszítette el.

A Líceum ökumenikus iskola, így alkalmanként bepillantást nyerhetünk más egyházak tanításaiba. Mégis néha arra gondolok, hogy míg a katolikusoknál fontos a pénz kérdése és az ember is, addig talán a protestáns felekezetek több hangsúlyt fektetnek az emberre. És egy kicsit talán a nyitottság is ellentét köztünk és katolikusok között. Az én korosztályomban (sajnos) már nem döntő a hit kérdése, de én a katolikusokat talán egy

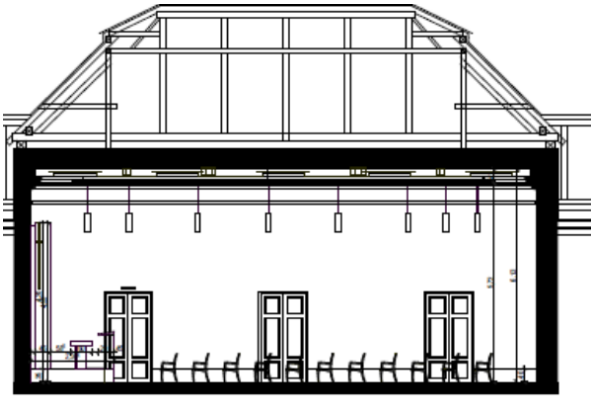
kicsivel zárkózottabbaknak érzem. Bár lehet, hogy csak az elfogultság beszél belőlem.

Persze nagyon örülök, hogy a Berzsényi diákja lehetek. Hittanórán így nem csak az evangélikusok „hírességeiről” tanulhatok, hanem a régebbi kor nagy katolikusairól is. És én még tényleg tudok örülni ennek. A velem egykorúak, osztálytársak ugyanis nem tartják fontosnak, sőt. Szerintük „ciki”, ha beszélünk, írunk a hitünkről és valljuk be, nem sok 10-15 éves fiataalt látni a templomokban sem. De mindig mosolygok azon, ha az OEH-ra (Országos Evangélikus Hittanverseny) jelentkeznek katolikusok is. Tavaly például csapattársam volt egy katolikus lány és teljesen jól megvoltunk. Szóval abszolút nem ellenségeskedek a más felekezethez tartozókkal. Persze, előny volt a reformáció, különben ma nem ültem volna evangélikus hittanon, de vannak dolgok, amit talán nem kellett volna felbolygatni. Annak ellenére, hogy mozgalmi rengeteg ellenségeskedést szültek, felnézek Luther Mártonra, mert ki mert állni a nézetei mellett. Nem régóta vagyok az evangélikus közösség tagja, de örülök, hogy ide tartozhatok.

Szabó Réka

Felépül végre a házunk...

Új gyülekezeti házunk átépítésének egyik legfontosabb mozzanata, és legnagyobb munkája a gyülekezeti terem kialakítása. A hosszában-keresztben felszabdalt valamikori iskolai díszterem eredeti szerkezetét már a nyár folyamán kibontották, a födémet megerősítették, s Józsa Dávid építész tervei alapján megkezdődhet a belső kialakítás. Presbitériumunk részére október 4-én tartott rövid bemutatót a látványtervről, melyet most a gyülekezetünkkel is szeretnénk megosztani.

Az első emeleti termet a fölépcsőházon keresztül, illetve a földszintről lifttel is meg lehet közelíteni, három szárnyas ajtón léphetünk be. A terem eredeti formájában kibontott ablaksora a gyülekezeti ház előtti parkra néz. Hangulatában egyszerű, mégis elegáns teret álmodott meg az építész, sima fehér falakkal és nyílászárókkal. A terem díszei csupán az eredeti, illetve helyreállított, mennyezet alatt körbefutó lezáró stukkó dí-

szítés, és az elhúzott állapotban díszítőelemként funkcionáló pezsgősínű, aranyfényű sötétítő függönyök. A funkcionalitást hangsúlyozzák az egyforma színű fa padlóburkolat, és pódium.

Központi helyet és hátsó megvilágítással is hangsúlyt kap a pódiumon álló aranyos gyöngyházfényű paravánfal, áttört keresztel.

A terem berendezését a tervező elképzelése szerint rakásolható székek alkotják, a látványterven szereplő elrendezésben így mintegy száz fő befogadására lesz alkalmas. Megvilágítása és akusztikája szempontjából egyaránt fontos szerepet tölt be az álmenyendezet, amely mögül szórt fény sejtelmes megvilágítást biztosít, illetve amelyről több sorban modern világítótestek kerülnek fel-függesztésre. A terem elsődleges funkciója a gyülekezeti alkalmak megtartása, ezért a pódiumon mozdítható „szembemisézős” oltár-asztal és ambó kapott helyet. Úrvacsorás istentiszteletek alkalmával a pódium aljából „fiókként” kihúzható térdeplő is szerephez jut.

A pódium berendezései tárgyait eltávolítva elegendő helyet biztosíthatunk előadások, hangversenyek megtartására. Végül a terem jobb oldalán található vetítő polc felszerelésével, és a főfal speciális festékréteg borítása által alkalmassá válik a terem a filmvetítésekre.

Élő kövek, születő templom

A templomépítés gondolata Boldog Apor Vilmostól, a vértanú püspöktől származik. Amikor 1943. november 25-én Árpádházi Szent Margit tiszteletére felszentelte a 2 földszinti szobából kialakított kápolnát, már fölvetette egy önálló egyházközség, illetve plébániatemplom gondolatát. A Julianeum épülete s annak kápolnája a domonkos rend tulajdonában volt – tőlük kért ideiglenes lehetőséget, hogy az itt lakó hívek is részt vehessenek a szentmiséken az új templom megépüléséig (70 éve tart ez az „ideiglenes” állapot).

Bár tervek, elképzelések az elmúlt évtizedek alatt is születtek bőven, a tettek mezejére lépni még a rendszerváltást követő két évtizedben sem sikerült.

2009 őszétől a hosszú vajúdat már egy még körülményesebb születési folyamat követte. Minden irányból nekem szegeződött a kérdés: „Mikor épül már végre templom a Lőverekben?” De először meg kellett ismernem a híveket, meg kellett győződnöm arról, hogy megvan-e már az erős, egységes, templomépítő akarat, s csak ezután kezdhettünk hozzá a nagy munkához. Különben is, egy lelkipásztornak mindenekelőtt a rá bízott hívekből, mint lelki kövekből kell élő templomot, közösséget kovácsolni.

2010-ben egyházmegyei és önkormányzati támogatással megújulhatott a meglévő épület, ehhez fog kapcsolódni az új templom. 2011-ben vásárlással kialakult az egységes építési telek, 2012-ben pedig karácsonyi ajándékként a Győri Egyházmegye, és Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata is támogatásáról biztosított minket. A terveket Supka-Kovács Tamás vezetésével a MEANDER Építész Iroda készítette el. 2013 tavaszától megindulhatott az építkezés, június 16-án volt az ünnepélyes alapköletétel dr. Pápai Lajos megyés püspök szolgálatával. Az építkezés folyamatát is nyomon lehet követni a plébánia honlapján: szentmargit.sopron.hu.

Ökumenikus keretek között mi is gyűjtünk az épülő templomra.

Bognár István plébános szíves felvilágosítása alapján

Teremtésvédelem – ökogyülekezet

„És fogta az ÚRisten az embert, elhelyezte az Éden kertjében, hogy azt művelje és őrizzze.” 1.Móz.2,15

Október 6-án Budapesten, a Teremtés Hetének záró alkalmán, gyülekezetünk ünnepélyes keretek között „Ökogyülekezeti díj”-at vehetett át. Az „Ökogyülekezet” címet olyan gyülekezetnek ítélik oda, amely önkéntes működéssel, szemléletével aktívan tesz a teremtett világ védelméért. A pályázatot a Magyarországi Református Egyház Ökogyülekezeti Tanácsa, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház Ararát Munkacsoportja írta ki és bírálta el. A pályázati feltétel az volt, hogy kidolgozzuk gyülekezetünk három évre szóló teremtésvédelmi programját.

A teremtésvédelem és az ökogyülekezet kifejezéstől talán elsöre idegenkedünk, azonban szerencsére senki sem szeretne zöld természetvédő és öko-mozgalmakat ránk erőltetni, és a gyülekezetbe hozni. Az ökogyülekezeti díj pályázat kiírásában nekem nagyon tetszett, hogy nem kötötték ki, hogy mit várnak el tőlünk, mit és mikorra kell megvalósítanunk (pl. jövő év szeptemberéig 20 %-kal csökkenteni a villamosenergia fogyasztást), hanem szabad kezdet kaptunk, hogy céljainkat, terveinket a helyi adottságainkra, jellegzetességeinkre, lehetőségeinkre alapozottan fogalmazzuk meg. Ezáltal a pályázat ösztönöz arra, hogy végiggondoljuk, hogy mi, a gyülekezet tagjai, itt Sopronban hogyan tudunk harmóniában élni a teremtett világgal, mit tudunk tenni környezetünk állapotának megőrzéséért, javításáért.

A program összeállítása során jöttem rá, hogy már eddig is mennyi teremtésvédelemhez kapcsolható tevékenységet folytattunk, melyek egyszerűen megvalósíthatók, a jövőben fokozatosan, egymásra épülő kisebb lépések sorozatán keresztül bővíthetők, továbbvihetők.

Az alábbiakban néhány konkrét célt, tervet emelek ki Teremtésvédelmi programunkból.

Átfogó célkitűzéseink:

- A teremtésvédelem ne egy új, különálló terület legyen, amivel csupán a Teremtés Hetén foglalkozunk, hanem a gyülekezeti élet minden terén, programjainkban, alkalmainkon is szerepet kapjon.
- Minél több gyülekezeti tagot tegyünk érzékenyvé az öko-tudatos szemlélet iránt, hogy aktívan vegyen részt a program megvalósításában.

Az átfogó célkitűzések eléréséhez 5 témakörben konkrét célokat fogalmaztunk meg (melyeket a programhoz tervezett logó is szemléltet): Gyülekezeti élet, Oktatási intézmények, Épületek, Zöldfelületek, Kapcsolatok.

1. Gyülekezeti élet: hitélet, gyülekezeti közösség, alkalmak

Teremtésvédelemmel kapcsolatos tevékenységeinknek alapot adott, hogy 2011-ben a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa által rendezett „Tradicionális és Innovatív Értékek Dialógusban” (TIÉD) konferenciasorozat soproni programját egyházi fenntartású intézményeinkkel együttműködve gyülekezetünk szervezte. A Teremtés Hetét 2010 óta rendszeresen ünnepeljük. Az idei évben az október 4-i közös istentisztelet mellett óvodánk, általános- és középiskolánk is szerveztek kapcsolódó alkalmakat.

Terveink között szerepel:

- A konfirmációs és ifjúsági alkalmakon, bibliaórákon és beszélgetőkörökön az ember környezetalakító szerepét, felelősségét érintő témákról is beszélgetünk (pl. környezeti elemek állapota, levegő-, víz- és talajszennyezés, klímaváltozás és következményei, biodiverzitás, védett természeti és kulturális értékeink, népességnövekedés, szelektív hulladékgyűjtés, megújuló energiaforrások, egészséges életmód).

- Törekszünk arra, hogy játék, vetélkedő, beszélgetés formájában a teremtésvédelem és a környezetért felelősséget vállaló öko-tudatos szemléletmód a gyülekezeti majálison, családi és ifjúsági táborainkon is megjelenjen.
- Megszervezzük, hogy rendezvényeinken növekvő arányban jelenjenek meg a helyi alapanyagokból előállított, házi készítésű, szezonális termékek (gyümölcsök, sütemények, bokrok).
- Rövid, szemléletes, közérthető kiadványt adunk ki „Háztartási víz- és energiatakarékosági tippek” címmel, melyet középiskolásaink rajzaival illusztrálunk.

2. Oktatási intézmények

Ezen a téren kiváló adottságokkal rendelkezünk, a keresztyén személetű környezeti nevelés az egyházi oktatási intézményeinkben hatékonyan megvalósítható. Ezért programunkban a fiatal korosztályt a gyülekezet teremtésvédelmi tevékenységének elsődleges célpontjává tesszük.

Óvodánkban és általános iskolánkban a környezeti nevelés eddig is nagy hangsúlyt kapott. Pedagógusaink rendszeresen szerveznek a zöld jeles napokhoz (pl. madarak és fák napja, állatok világnapja, víz világnapja) kapcsolódó programokat, valamint kiemelt figyelmet fordítanak a kerékpáros közlekedés és a szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítésére, megvalósítására.

Terveink:

- Az óvodában az eddigi környezettel kapcsolatos foglalkozások mellett hulladék (flakonok, tojástartók, újságpapírok, kartondobozok, dugók stb.) újrahasznosításával barkácsolunk különböző játékokat a gyermekekkel.
- Lehetőséget adunk arra, hogy általános- és középiskolásaink ne csak elméleti, hanem gyakorlati szinten is foglalkozzanak a teremtésvédelmet érintő témákkal, pl. kiállítások látogatása, projektnapok, csendesnapok, kirándulások keretében, ökogazdálkodás formájában. Ezáltal megértsék és megszeressék a természettudományokat, érzékennyé váljanak a környezeti problémák iránt.

3. Épületek: víz- és energiagazdálkodás, hulladékgyűjtés

Célunk, hogy helyi adottságaink és lehetőségeink figyelembevételével épületeinkben, és a hivatali munka során az energia- víz- és anyaghasználatot csökkentsük, a környezetterhelés

minimalizáljuk, mely hosszútávon jelentős költségmegtakarítással is járhat (pl. energiatakarékos izzók, újrahasznosított papír alkalmazása).

- Hosszútávú tervünk, hogy állapotfeltárást, kimutatást készítünk és épületeink a víz- villany- és gázfogyasztásról, valamint a Szeretett Otthon épületenergetikai fejlesztésének hatékonyságáról, mely diplomamunka témát adhat az Egyetem környezetmérnök hallgatóinak.
- Mivel az istentiszteletekre egyre több gyülekezeti tagunk érkezik kerékpárral, pályázunk biciklitároló állvány beszerzésére.

4. Zöldfelületek

Célunk, hogy templomunk környékén, temetőnkben tiszta, ápoltság és esztétikus zöldfelületeket tartssunk fenn. Tervezzük a temetői védett növényfajok felmérését, valamint az óvoda udvarán ivókút létesítését.

5. Kapcsolatok

Célunk, hogy elmélyítsük városon belüli, ökumenikus, és testvérgyülekezeti kapcsolatainkat a teremtésvédelemhez kötődő témákban is. Sopron kedvező táji adottságai, a Soproni-hegység és a Fertő-Hanság Nemzeti Park közelsége számtalan lehetőséget biztosítanak kirándulásokra, ökotáborokra.

Terveink között szerepel, hogy tapasztalatcserét kezdeményezünk a környezeti projektek tervezésében és megvalósításában elől járó német testvérgyülekezeteinkkel, valamint lehetőséget biztosítunk ifjúsági csoportjainknak, hogy részt vegyenek az általuk szervezett programokon (pl. táborok, csereprogramok, interaktív kiállítások).

Örömmel töltött el, hogy a pályázatunkat elbíráló országos Ökogyülekezeti Tanács nagy elismeréssel nyilatkozott gyülekezetünk eddigi teremtésvédelemhez kapcsolódó aktív tevékenységéről, valamint céljaink, terveink sokszínűségéről, és Sopront javasolja a jövő évi Teremtés Hete országos nyitó alkalmának lehetséges helyszínül.

Bízom benne, hogy gyülekezetünkben is meggyökerezik az ökogyülekezeti gondolkör és szemlélet, valamint hogy teremtésvédelmi programunkat korosztálytól függetlenül minél több gyülekezeti tagunk magáénak érzi, és lelkesedéssel kapcsolódik be terveink megvalósításába.

Gálos Borbála

Vita Assisi Ferenc Naphimnuszával

Elhangzott az Eötvös-gimnázium szeptember 30-i, teremtésünnepi reggeli áhítatán

„Felséges Úr, mindenható s jó mindenek felett! Tied a dicsőség, dicséret, áldás és minden tisztelet! Mind Téged illet, Felség, egyedül s nincs ember, aki Téged méltón emleget. Dicsérjen s áldjon, én Uram, kezdenek minden alkotása, különösen bátyánk-urunk a Nap, ki nappalt ád, világit és minket megvidámít. Fényes ő és ékes ő és sugárzó roppant ragyogása felséges arcod képmása.”

Ugyan már, Ferenc, hol élsz te: Assisiban vagy inkább a Marson? Nem bátyánk már a Nap, hanem ellenségünk: vastag olajjal kenjük be bőrünket, nehogy rákos legyen tőle, az osztályteremben behúzzuk a függönyöket, ha megjelenik, UV-védő, sötétített szemüvegekkel takarjuk el szemünket- az sem zavar, ha emiatt képtelenek vagyunk már egymás szemébe nézni. Mondd, hogyan lett bátyánkból ellenségünk?

„Áldjon, én Uram, asszony-nénénk a Hold és minden csillagok, kiket az égre szórtál és szépek most és kedvesek és csillogók. Áldjon, én Uram, a mi öcsénk a Szél s az Ég s a Lég s a Hó s a Hő s a derűs és borús Idő, kik által éltetsz mindent, ami él. Áldjon, én Uram, hugunk a Víz, oly hasznos, tiszta, jóleső, alázatos és kedves ő. Áldjon, Uram, mi testvérünk a Tűz, kit világul az éjszakába gyújtasz. Szépséges és hatalmas, erős és felvidult az. Áldjon, Uram, mi Földanya-nénénk, ki tart és táplál minket, hogy megélnénk, ki fűvet hajt és gyümölcsöt terem és sok színes virággal élénk.”

A víz, mint testvérünk? Hiszen csapvizet sem iszunk, pet-palackból isszuk a színezőanyagokkal, mesterséges aromákkal, cukorral és széndioxiddal vegyített italokat – mintha félnénk a víztől. Kisgyermekként még pancsolunk benne, de úszni már sokan nem tanulnak meg. A hatalmas óceánt olajfoltokkal tarkítjuk, mert – valljuk be – nem szeretjük a vizet. Nem húgunk többé.

„Áldjon, én Uram, minden ember, kit háborúság, baj, gyötrelm ért, de túr és megbocsájt szerelmedért. Boldogok, kik mindent békén viselnek, Te nyújtasz nekik, Felség, egykoron babért.”

Emberi nyomorúságok, fájdalmak mindig érnek minket – az Édentől keletre nincsenek

többé tiszta ízek. Rossz döntések, elrontott életek, kapcsolatok, házasságok, fájdalmak kereszteznek utunkat. Bolond, aki mindezek miatt ítélettel szól a másikhöz, soha nem tudhatja, hogy mikor kerül ő maga is hasonló helyzetbe. De nem mindegy, miként tekintünk saját vagy mások nyomorúságára, a külső és belső harcokra. A tékozló fiú apja szeretettel öleli át a nyomorúságban, a harcokban megfáradt fiát- gyere, elfogadlak sebeiddel, elesettségeiddel együtt: nem vagy tökéletes, de hát nem is tudsz az lenni. De a szenvedés meg is alázhat minket. Egy háború mindent elvesz tőlünk, emberségünket, ruhánkat, méltóságunkat. Nem, úgy látszik, életünk krízisei, harcai sem tesznek már bennünket teljesebb emberré, bölcsebbé. Isten mindennel nevelni akar bennünket- még szenvedéseinkkel is. Kérdés, hogy nevelődünk-e általuk.

„Áldjon, én Uram, mi nővérünk a testi Halál, ki minden élő embert megtalál. Akik halálos bűnben halnak meg, jaj azoknak, boldogok, akik szentséges akaratodhoz igazodnak, nem tesz kárt bennük második halál. Dicsérjétek s áldjátok az Urat s adjatok hálát Neki s roppant alázattal szolgáljatok Neki!”

A középkor szerint az élet célja az ars moriendi, azaz a meghalás művészetének megtanulása. Vagyis tudták: egyszer el kell menni, és a mi feladatunk felkészülni, hogy amikor tényleg eljön az óra, ki tudjuk mondani: elkészültem, hazamegyek. Ennek rendelték alá mindent- a testi halál szomorú volt, de része volt az életnek. Ma úgy teszünk, mintha nem lenne, mintha nem tudnánk róla- halottaink sírja fölé síremlékeket emelünk betonból, de féltünk a perctől, amikor ki kell mondanunk: elkészültem. Talán mert soha nem készültünk fel rá eléggé.

Mondd, Assisi Ferenc, mi történt velünk? Hogy lett a világ, aminek részesei vagyunk, ellenségünkké? Miért nem fivérünk a nap és húgunk a víz, miért nem nevelőnk a fájdalom? Miért szakadtunk el a teremtett világtól? Kérlek, Assisi, taníts minket újra önmagunkat a teremtett világ részének látni!

Hegedűs Attila

Októbertől Baba-Mama-Kör!

Mint oly sok más gyülekezeti csoport és kör, a Baba-Mama-Kör is tevékenykedni kezdett idén ősszel. Immáron új felállásban indult útjára a legkisebbek és anyukáik köre, hiszen a gyülekezetből három újdonsült anyuka vállalta az alkalmak összehívását és megtartását. Jómagam vagyok az egyik, aki e sorokat írom, és magam is lelkes vagyok. Lelkészkollégánommal, *Matus Klára Krisztinával* és *Biczóné Pityer Gabriellával*, aki az ifjúság körében is aktív, alkotjuk azt a hármast, amely október első szerdáján nagy izgalommal várta, vajon mennyien jönnek el az első alkalomra. Az öröm bizony nem volt csekély, amikor olyan sokan lettünk pár perc leforgása alatt, hogy alig fértünk el a Templom utca 12. udvarára nyíló ifjúsági teremben.

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa.” Jézusnak ez a bátorító hívása, amelyet bizonyára sokan ismernek Márk evangéliumából, állt meghívó levelünk legelején. Ezt a jézusi mondatot választottuk egész évre a Baba-Mama-Kör mottójául is. Anyukaként tudjuk, mennyire fontos a legkisebbekre való odafigyelés, a róluk való gondoskodás, és az, hogy megtalálják majd a helyüket az életben. Jézus is arról beszél, hogy a kicsinyek fontosabbak, mint gondolnánk, s nagyon is ott a helyük az Ő közelében. Vagyis nagyon is ott a helyük a gyülekezetben és az egyházban.

Együttléteinket igyekszünk minél hangulatosabbá és kellemesebbé tenni. Énekelünk, gügyögünk, nyüzsgünk, játszunk. Bábozás közben bibliai történetekkel ismerkedünk, teázás és beszélgetés közben pedig egymással.

Eddigi két alkalmunk jóllátogatottsága azt a reményt táplálja bennünk, hogy nemcsak mi, hanem a többiek is jól érezték magukat, és szívesen jönnek máskor is. Minden hónap első és harmadik szerdáján találkozunk, és kapuink nagymamák, nagypapák és apukák előtt is nyitva állnak, ha az anyukák éppen elfoglaltak. Iskolai szünetben és ünnepnapokon viszont elmaradnak az alkalmak.

Legközelebb november hatodikán, szerdán látjuk újra egymást, ahová szívesen fogadjuk azokat is, akik eddig még nem értesült a Baba-Mama-Körről, de e sorok olvasása meghozza a kedvét, és három év alatti gyermekével szívesen eljönne. Minden új arcnak örülünk!

Addig is Isten kísérjen mindannyiunkat óvó tekintetével, és adja, hogy még sok szép alkalmunk legyen együtt!

Manke-Lackner Eszter

Távirati jelentések néhány megtartott programunkról

szeptember – reformáció

- Szeptember 8-án, majd a hónap utolsó vasárnapján német lelkészünk, Holger Manke magyar nyelvű prédikációit hallgathattuk a magyar istentiszteleteken.
- Aznap Életvédő zarándoklat és ökumenikus istentisztelet volt a Kórházkápolnánál.
- Szeptember 8-10 között Gabnai Sándor esperesi értekezleten vett részt Révfülöpon, az Oktatási Központban, valamint ezelőtt még a Klaszter ünnepi napján is megjelent.
- Szeptember 8-án templomi koncertre került sor „Soproni orgonamuzsika” címmel – Kuzsner Péter orgonaművész előadásában.
- Szeptember 10-én a Luther Szövetség munkaévnitő alkalmára a temetőnkben került sor, ahol Varga Jenő volt felügyelőnk vezetésével emléksétát tehattünk a Nemzeti Sírkert részét képező híres soproni síroknál.
- Szeptember 11-én Szakonyban volt egyházmegyei lelkészi munkaközösségi ülés.
- Szeptember 12-én tartotta alakuló ülését az Eötvös-gimnázium új igazgatótanácsa, és aznap vette kezdetét a munkaévben a német nyelvű konfirmációs oktatás, valamint beindult próbáival a gyülekezeti énekkarunk is.
- Szeptember 13-én tartottuk a munkaévi magyar nyelvű német konfirmációs nyitó megbeszélést és szülői értekezletet.
- Aznap elkezdődött kéthetenkénti rendszerességgel a német nyelvű bibliai beszélgetőkör – a Glaubengesprächskreis is.
- Szeptember 14-én az egyházmegyei presbiter találkozón Csornán 6 presbiter vett részt.
- Aznap este a Győri Advent Kórus adott ingyenes kórus-hangversenyt a templomunkban „Bachtól Kodályig” címmel.
- Szeptember 15-én a 10.00-i istentiszteletünkön Szabó Vilmos zalaegerszegi lelkész prédikált és keresztelte meg unokáját, Gyesen lévő hivatalvezetőnk gyermekét.
- Aznap délután a fertőhomoki tájházban Gabnai Sándor esperes nyitotta meg Tranta Julianna és Marácz Józsefné kiállítását.
- Szeptember 16-án temettük Kőrös László finn tolmácsunkat és munkatársunkat.
- Aznap elkezdődött a magyar bibliaórai sorozat is a Fabricius Szeretetotthonban.
- Aznap este kezdetét vette a kéthetente azóta is összejáró Egyetemi ifikör is.
- Szeptember 17-én Teremtésvédelmi Munkacsoport megbeszélést tartottunk, majd a hónap 3. keddeje lévén vezetőségi ülést is.
- Szeptember 18-án elkezdte munkáját a Jugendgruppe – a német ifjúsági beszélgetőkör is – azóta havi rendszerességgel találkoznak a fiatalok.
- Szeptember 19-én Gusztáv Adolf megbeszélést tartottunk.
- Szeptember 20-án elkezdődött a Barkácskőr – a Bastelkreis is az ifiteremben.
- Szeptember 21-én FIFI – kör is volt a 6-12 év közötti fiataloknak. A havi 3. szombatok szolgálnak ennek az alkalomnak időpontul.
- Aznap Vas megyei egyházi férfiköri és nőegyleti vendégeket fogadtunk, és tartottunk templombemutatót számukra.
- És aznap volt Mesterházy Balázs lelkész beiktatása a Harkai Evangélikus Egyházközség élére. Az iktatást Gabnai Sándor esperes végezte, az ünnepi igehirdetést pedig a beiktatott lelkész mellett Szemerei János püspök tartotta.
- Szeptember 24-én filmforgatás zajlott a kitelepítésről a templomunkban, délután pedig jelen voltunk a NYME Partiumi Napján.
- Szeptember 25-én kezdetét vette a német gyerekdélután – Kindergruppe, és Ifjúsági Munkacsoport ülést is aznap este tartottunk.
- Szeptember 26-án nagy érdeklődés mellett nyitották meg hittestvérünk, Giczy János festőművész kiállítását a bánfalvi kolostorban.
- Szeptember utolsó hétvégéjén gimnazistánk egy része részt vett az Orosházán megtartott EGOT-on, az Evangélikus Gimnáziumok Országos Találkozóján.
- Szeptember 27-én a Zsinagóga kuratóriumi ülésén tárgyaltunk a zsidó hitközségek országos elnökével.

- Aznap este templomunkban a Song Office Musical Stúdió növendékei tartottak egy jótékonyági hangversenyt Tóth Csabika oxigénhiánnyal született kislány gyógykezelésére.
- Szeptember 28-án Munkatársképző Tanfolyam volt a nagyteremben, amelyben D. Szabik Imre, dr. Korányi András, dr. Percze Sándor és Kovács Áron előadásait hallgathattuk meg.
- Holger Manke lelkész aznap gyülekezetbemutatással és templomvezetéssel fogadott német vendégeket a bajorországi rügheimi egyházmegyéből, akik Jürgen Blechschmidt esperes vezetésével érkeztek Sopronba.
- Szeptember 29-én templomszentelési emlékistentisztelet volt Ágfalván (a búcsú napján), amelyen Gabnai Sándor esperes felszentelte a gyülekezet felújított gyülekezeti termét.
- Aznap délután paplakszentelési áhítat és pályázati projektzáró alkalom volt Rábaszentandrásán, amelyen ugyancsak Gabnai Sándor esperes szolgált.
- Szeptember 30-án elindult az ifikör mellett az egyetemi lelki-gondozói ügyelet is a NYME Erzsébet utcai épületének imatermében.
- Október 1-jén presbiteri ülést tartottunk a nagytermünkben.
- Ezen naptól a szerdai napokon nincs lelkészi ügyelet a lelkészi hivatalunkban.
- Október 2-án elkezdődött a Baba-Mama Kör is az ifiteremben, majd kéthetenkénti rendszerességgel folytatódott Matus Klára és Manke-Lackner Eszter lelkésznők vezetésével.
- Október 3-6 között Holger Manke lelkészünk bajor-magyar testvérkapcsolati találkozón vett részt Budavárban.
- Október 3-án tartottuk a Teremtés Ünnepe ökumenikus istentiszteletet a nagyteremben a Wochenpredigt helyett és idejében. Ezen a héten oktatási intézményeinkben mindenütt megemlékeztek a teremtett világ védelmének fontosságáról – áhítatban, előadásban, naponkénti gondolatébresztőkben.
- Október 4-5-én voltak Sopronban és Fertőrákoson az egyházkerületi pedagógus csendesnapok a Líceum szervezésében.
- Október 4-én temetőnk előtt az Aradi Vértanúk tiszteletére emelt emlékparkban megemlékezést tartott városunk a Széchenyi gimnázium tanulóinak műsorával. Az alkalom során természetesen mi is koszorúztunk.
- Október 5-én délelőtt jótékonyági ruhavásár volt a nagyteremben, amelynek bevétele a rászoruló testvérek javát szolgálja.
- Október 6-án istentiszteleteinken az emléknapra való megemlékezés mellett megtartottuk az aratási hálaadó ünnepeket is. Köszönjük oltárainkra a felajánlott terményeket!
- Ezen vasárnap a német istentiszteletet Manke-Lackner Eszter lelkésznő végezte.
- Az ezzel egy időben tartott gyerekistentiszteleten óvodásaink szolgáltak műsorukkal.
- E vasárnapon emlékeztünk meg mind Harkán, mind templomi emlékkiállítással Sopronban Gosztola László lelkészlőről, aki október 8-án lett volna, ha megéri, 90 éves.
- Teremtésvédelmi Munkacsoportunk e napon vehette át Budapesten az egyházközségünk által elnyert ökögyülekezet címet. Köszönet a Teremtésvédelmi csoport, és azon belül is dr. Gálos Borbála munkájáért!
- Az október 7-8-i szlovák-osztrák-magyar-szlovén lelkésztalálkozón egyházmegyénk delegáltjai is képviseltették magukat.
- Október 8-tól elkezdődtek a heti rendszerességgel sugárzott evangélikus félórák a Corvinus – Katolikus Rádióban.
- Október 8-án nagytermünkben Luther Szövetségi ülés volt, amelyen Bence Imre budai esperes, budavári lelkész tartott előadást „*A megtérés kívánalma és az újjászületés szükségessége a hitvallási irataink alapján*” címmel. Előadónkkal egyeztetünk a két gyülekezet további együttműködéséről és közös programokról.
- Október 9-én a soproni Fabricius Szeretetotthonunkban volt az egyházmegyei lelkészi munkaközösségi ülés – az LMK, amelyen előadást Alpárné dr. Szála Erzsébet tartott előadást „*A reformáció és a művészet*” címmel.
- Aznap este a Rotary klubban Holger Manke lelkész volt a meghívott előadó.
- Október 10-én a Hunyadi megtartotta alakuló igazgatótanácsi ülését.
- Október 11-én egész nap Közösségszolgálati Börze volt a Liszt Konferenciacentrumban, amelyen mi is részt vettünk standunkkal, mégpedig ötvösös diákok segítségével – egyébként örömmel várjuk mindazokat a középiskolás fiatalokat a gyülekezeti civil szolgálatba, akiknek az érettségijéhez követelmény ennek a szolgálatnak a teljesítése!

- Október 11-én részt vettünk részt Nagycenken a Nagycenki füzetek jubileumi kötetének könyvbemutatóján. A könyvben megjelent Gabnai Sándor esperes előadásának írásos anyaga Széchenyi és a vallás kapcsolatáról.
- Aznap vette kezdetét a „72 óra kompromisszumok nélkül” rendezvény – sorozat, amelynek keretében lícista fiatalok mind a templomban, mind a temetőben segítettek a munkájukkal. A programsorozat záró-alkalma egyben a mi vasárnapi 10.00-i istentiszteletünk volt.
- Október 12-án Budapesten, 10.00–16.00 között a Deák-téri templomban volt a hagyományos Országos Evangelizáció.
- Október 13-án Szabó Lilla harkai teológushallgató szolgált a mind a délelőtti templomi, mind a délutáni magyar istentiszteleteinken igehirdetéssel.
- Aznap zárult a Kuzsner Péter nevével fémjelzett „Soproni orgonamuzsika” havi programsorozatunk egy Bach kantátaesttel.
- Október 15-én Budapesten Országos Irodában az intézményfenntartó gyülekezeteknek, így nekünk is részt kellett vennünk az országos egyház tájékoztatóján.
- Aznap este szűk körű GAS-megbeszélést, majd Vezetőségi ülést is tartottunk.
- Október 16-án Alapítványunk tartotta kura-tóriumai ülését, valamint a Christophoros Szerkesztőbizottsága is ülésezett.
- Október 17-én a Virágos Sopronért Egyesület a mi temetőnkbe is temetőtakarítást hirdetett meg azon sírokhoz, ahol olyan soproni hírességek nyugszanak, akiknek nincs leszármazottjuk és sírgondozójuk.
- Október 17-én nagyszabású templomi belépőjegyes koncertre került sor Koncz Zsuzsával és egyházzenei áhítattal.
- Október 19-én az Eötvös-gimnáziumban egész napos egyházmegyei ifjúsági napot tartottunk; ezen rendezvényt meglátogatta és abba beleolvadt délelőtt az asznapi FIFI-kör is.
- Aznap délután Edve leányegyháza hívott meg minket ünnepükre templomuk 20 éves jubileumára, amelyen Szemerei János püspök és Gabnai Sándor esperes szolgáltak.
- Aznap este Keresztény Szüreti Bált tartottak ökumenikus ifjúsági közösségeink a Hotel Fagusban.
- Október 20-án sikeres jótékonyági gospelkoncert volt a templomunkban a Sopron Gospel együttesel – Bakonyi Levente javára gyűjtöttünk egy életminőség-javító műszerre.
- Október 21-én Holger Manke lelkész fogadott gyülekezetünkben egy finn csoportot Kőszeg mikkeli testvérgyülekezetéből. A csoport Baranyay Csaba kőszegi és Juha Palm mikkeli lelkész vezetésével érkezett.
- Október 22-én az Ökumenikus Szeretetszolgálat szociális és fejlesztési igazgatóját, Rácsok Balázs urat láttuk vendégül, és beszélgettünk a további diakóniai és szeretetszolgálati együttműködés lehetőségéről.
- Aznap este GAS-megbeszélést tartottunk és a missziói munkacsoport is ülésezett.
- Az október 23-i nemzeti ünnepi hagyományos Rotary séta 10.00-tól a Várfal sétányt járta végig, így az a mi területünkről indult. Aznap részt vettünk az egyetem és a város nemzeti ünnepi megemlékezésén is.
- Október 24–26 között filmforgatás volt a gyülekezetünk területén, amely anyagból egy soproni evangélikus dokumentumfilm készült az egyházközségünkről és az intézményeinkről a Vallási Műsorok Szerkesztősege által a közmédiának. Emellett Holger Manke lelkész szolgálatáról és az épülő gyülekezeti házunkról is külön vettek fel leadandó anyagot.
- Október 26-án a Munkatársképző Tanfolyam 2. napja volt a nagyteremben D. Szebik Imre, Dr. Korányi András és Dr. Percze Sándor előadásaival.
- Aznap este az egykori Jünglingsverein tagjai tartottak egy találkozót, vagyis inkább előkészítő összejövetelt a nagyteremben.
- Október 27-én a vasárnapi perselypénzünk bibliaterjesztési offertórium volt – Bibliavasárnap lévén.
- Ezen napon a magyar és német istentiszteleteink prédikáló szolgálatát Vancsai József bakonyszombathelyi lelkész tartotta.
- Sajnos, az asnapra eredetileg hirdetett Gryllus Dániel „A teljesség felé” című Weöres estje elnapolódott, várhatóan jövő tavaszra.
- Október 31-én, reformáció napján délelőtt 10.00-kor magyar istentiszteletet tartottunk, 17.00-kor pedig kétnyelvű istentiszteletet; majd 18.00-kor közös protestáns istentisztelet volt a református templomban Gabnai Sándor esperes igehirdetésével.

A Te hívásodra

A jelenlegi, még továbbra is gyorsuló világban hajlamosak vagyunk túlértékelni a média erejét.

*Jó újság, jó honlap, egy pozitív cikk,
és már repülnek is befelé a templomba az új gyülekezeti tagok.*

Nem, ez nem így van.

Kétségtelenül használnunk kell az elektronikus csatornákat, de Isten üzenetét, hogy mindenki számára van személyes mondandója, így nem lehet célba juttatni.

*Az apostolok idejében nem volt telefon, sem internet, sem Facebook. Mégis épült a gyülekezet.
Most, a reformáció közeledtével, ismét tudatosodjon bennünk, hogy csak személyes hívással lehet az emberek lelkét megszólítani.*

Testvér, tedd fel magadnak a kérdést: az utóbbi 5 évben hány ember jött el a templomba a Te személyes hívásodra?

Ehhez a vonzáshoz kérjük Isten erejét és Szentlelkét ma is!

Kirche: So – oder so?

Was für eine Gemeinde wollen wir? – Anregungen zum Diskurs

Vielleicht schmunzeln Sie, wenn Sie diese beiden Karikaturen sehen. Vielleicht kommen Sie ins Nachdenken. Vielleicht denken Sie auch darüber nach, wer wer sein könnte. Vielleicht überlegen Sie sich aber auch, wo Ihr Platz auf einem der beiden Bilder sein könnte.

Viele haben diese beiden Karikaturen bereits an der Kirche entdeckt – oder im September in einem der Nachrichtenbriefe. Und diese beiden Bilder sind natürlich Übertreibungen, wie das bei Karikaturen so üblich ist. Aber sie deuten – wie das ebenfalls bei Karikaturen eine Tradition ist – mit ihren überzeichnenden Stilmitteln auch auf echte Fragen hin. „Kirche: So – oder so?“ – das ist eine Frage, die sich uns stellt, auch uns als Kirchengemeinde in Sopron.

Es liegt in der Natur der Sache, dass Pfarrerwechsel und Vakanzenzeiten zu neuem Nachdenken führen. Das ist landauf-landab der Fall – nach langer Zeit des konstanten Gemeindelebens und gewisser Verlässlichkeiten und Gewohnheiten kommen Fragen auf. Vieles wird auf den Prüfstein gelegt. Man kommt ins Nachdenken, was man weiterführen möchte. Es kommen vermehrt Neuerungs- und Veränderungsideen auf. Und oft stellen sich auch die ehrenamtlichen Mitarbeiter neu auf. Bedauerlicherweise gibt es manchen, der den Abschied eines Pfarrers nutzt, um sich auch selbst aus dem aktiven Gemeindeleben zurückzuziehen. Doch oft kommen Gemeindeglieder mit neuer Energie und Kreativität verstärkt ins Gemeindeleben zurück.

Und im besten Falle erlebt eine Gemeinde eine Vakanzzeit nicht als Zeit, in der sie in eine Art Koma fällt und die Zeit abwartet, bis wieder ein vollständiges Pfarrerteam die gemeindliche Rundumversorgung fortführt und bis alles wieder in den liebgewonnen Bahnen verläuft. Idealerweise ist die Vakanzzeit eine Zeit, in der nochmals in besonderer Weise klar wird, wie bedeutsam die Rolle der ehrenamtlichen Mitarbeiter ist. Und in all den Veränderungen und in all der Aktivierung von Gemeindegliedern stellt sich eine zentrale Frage: Wie wünschen wir uns unsere Gemeinde? Das kann heißen: Wie soll die Gemeinde sein? Wie möchten wir in unserer Gemeinde unsere Gemeinschaft und unseren Glauben leben? Vielleicht ist das eine Art gemeinsamer Vision – ein gemeinsames Ziel, zu dem wir aufbrechen. Und dann freilich kommen die praktischen Fragen: Was müssen wir tun, um dieses Ziel zu erreichen? Die beiden Karikaturen können in diesen Fragen ernstzunehmende Hilfestellungen und Anregungen bieten.

Vom Selbstverständnis der Ehrenamtlichen: Helfen wir dem Pfarrer? Oder bauen wir Gemeinde?

Was machen Ehrenamtliche, wenn sie sich in der Gemeinde engagieren? Oftmals hört man, dass sie sagen: „Wir helfen dem Pfarrer bzw. den Pfarrern.“ Natürlich, der Pfarrer als geistlicher und spiritueller Leiter der Gemeinde sollte sich in erster Linie um Verkündigung und Seelsorge, um Taufen, Trauungen und Beerdigungen, um Unterricht in Schule und Gemeinde, also um ein geistlich reiches Gemeindeleben kümmern. Und wenn es ehrenamtliche Mitarbeiter gibt, die sich – je nach Talent – um Renovierungen, um das Einholen von Genehmigungen, um die Mitgestaltung des Gottesdienstes oder von Gruppen und Kreisen, um die kulinarische Gestaltung von Gemeindeveranstaltungen kümmern – dies könnte noch um viele Beispiele ergänzt werden –, dann führt dies zu einem reichhaltigen Gemeindeleben, in dem viele mitanpacken. Vor allem, wenn die Mitarbeiter, die sich einbringen, kreativ denken und Aufgaben übernehmen, zahlenmäßig mehr sind als die Mitarbeiter, die eher Ratschläge geben oder Kritik üben, jedoch bei anstehenden praktischen

Aufgaben zur Seite treten, um anderen den Vortritt zu gewähren.

Doch aus welcher Motivation bringen sich Gemeindeglieder ein? Ist die Motivation „Wir helfen dem Pfarrer!“ nicht doch ein wenig eng? Klingt das nicht wie ein persönlicher Gefallen, das ein Gemeindeglied dem Pfarrer zukommen lässt? - Klar, es ist allemal besser, als müsste der Pfarrer wie auf der links abgebildeten Karikatur die Gemeinde alleine in Gang halten und als säßen die Gemeindeglieder einer Kutschfahrt ähnlich auf dem Wagen der Gemeinde und ließen die verschiedenen Dienstleistungen mit einer gewissen Selbstverständlichkeit an sich geschehen.

Doch ein Vorschlag für das Selbstverständnis des Ehrenamts sei hier genannt: „Wir bauen Gemeinde!“ - und zwar Pfarrer und Gemeindeglieder gleichermaßen. Wir haben ein gemeinsames Bild vor Augen, wie unsere Gemeinde sein soll. Und daran bauen wir gemeinsam und miteinander. Dieses Miteinander drückt auch die rechte Karikatur aus. Der Pfarrer läuft gerade nicht vorne weg. Er ist im besten Sinne im Miteinander der Gemeindeglieder eingereiht. Und der Pfarrer muss weder Antreiber noch Gallionsfigur sein. Es ist ganz egal, wer an welcher Stelle beim Gemeindebau steht – viel wichtiger ist das Miteinander, das gemeinsame Gehen in dieselbe Richtung, weil alle dasselbe Ziel vor Augen haben: Den Bau der Gemeinde – und damit auch den Bau am Reich Gottes, freilich mit unseren bescheidenen Mitteln, aber doch im Geist Gottes und mit Entschlossenheit.

Von der Pfarrerzentriertheit - Was ist, wenn der Pfarrer mal fehlt?

Der Ort des Pfarrers auf der rechten Karikatur könnte manchen Betrachter ins Nachdenken versetzen. Warum steht er nicht vorne? Die Frage lässt sich auch anders formulieren: Wie pfarrerzentriert denken wir und sind wir? Und was fangen wir mit Luthers „Priestertum aller Gläubigen“ an? In welchem Maße sehen wir auch Gemeindeglieder mit geistlichen, spirituellen Aufgaben betraut?

Freilich sollen hier nicht die „ureigensten“ Aufgaben des Pfarrers an Ehrenamtliche ausgelagert werden. Aber ein Gedanke ist die spirituelle Rolle der Ehrenamtlichen doch wert.

Was zum Beispiel ist, wenn bei den Gruppen und Kreisen unserer Gemeinde einmal der Pfarrer fehlt? Wie sehr neigen wir dazu, dass das Treffen dann eben ausfällt – und eben dann wieder stattfindet, wenn der Pfarrer wieder da ist? Welche triftigen Gründe gibt es gegen die Gründung von Gruppen und Kreisen ohne regelmäßige Anwesenheit und Mitwirkung eines Pfarrers? Wie können die zahlreichen geistlichen und spirituellen Talente vieler Ehrenamtlichen zur Geltung kommen, wie können diese Talente für den Bau der Gemeinde geborgen und eingesetzt werden, wenn die Anwesenheit eines Pfarrers die ehrenamtlichen Talente – wenngleich ungewollt – stets in die zweite Reihe zurückdrängt?

Der Pfarrer macht die Gemeinde – und die Gemeinde macht auch den Pfarrer

Es ist längst schon offensichtlich, dass bei der Entwicklung des wünschenswerten Gemeindebildes auch das Verhältnis zwischen dem Pfarrer bzw. den Pfarrern und der Gemeinde bedacht werden muss.

Keine Frage ist, dass die Persönlichkeit und die Denkweise des Pfarrers maßgeblich das Gesicht der Gemeinde mitprägt. Bestimmte Haltungen des Pfarrers werden sich in der Gestaltung des Gemeindelebens niederschlagen. Und auch das, was man gemeinhin „Chemie“ nennt, spielt eine nicht zu unterschätzende Rolle. Wenn die „Chemie“ zwischen Pfarrer und Gemeindegliedern stimmt, ist es leichter, das Gemeindeleben gemeinsam zu gestalten, als wenn zunächst Störungen verschiedenster Natur geheilt werden müssen, ehe sich der Blick auf das gemeinsame Bild von Gemeinde richten kann. Bei Gemeinden mit mehreren Pfarrern zählt überdies auch das interne Verhältnis der Pfarrer. Bilden sie ein gutes Team, dann kann manches Problempotenzial in den Anfängen behoben werden. Gelingt dies nicht, gilt die Aufmerksamkeit der Gemeindeglieder allzu leicht den Differenzen zwischen den Pfarrern. Und nicht selten kann es geschehen, dass Gemeindeglieder zugleich dem einen und dem anderen Pfarrer nach dem Mund reden – und die Pfarrer gegeneinander ausspielen, indem sie sich bei einem Pfarrer ausführlich über die Schwächen des anderen Pfarrers auslassen. Fraglich ist, ob dies wirklich ein

wünschenswertes Ziel kirchengemeindlicher Energien ist. Beabsichtigte und unbeabsichtigte Verhaltensweisen der Pfarrer bleiben also nicht ohne Wirkung auf das Gemeindeleben.

Doch wie steht es um die Gegenrichtung „Die Gemeinde macht den Pfarrer“? Es gilt nicht, dass der Pfarrer alleine der Chef ist, in dessen Händen die Richtlinienkompetenz liegt. Und nicht der Pfarrer hat die alleinige Verantwortung für die Gemeindeglieder und das Gemeindeleben. Dies wäre ein fahrlässiger Schluss, der eine Einbahnstraße suggeriert, die den Vorfindlichkeiten nicht standhalten. Vielmehr „macht“ die Gemeinde den Pfarrer. Die Gemeinde hat Verantwortung für den Pfarrer. Sie hat eine Mitverantwortung dafür, dass der Pfarrer in guter Gesundheit und in einer Freiheit, die der Verantwortung seinem Auftrag gegenüber entspricht, seinem Dienst nachkommen kann. Dieses Ziel kann die Gemeinde nicht als Antreiber des Pfarrers erreichen – so wie dies auf der linken Karikatur die Peitsche signalisiert. Vielmehr ist hier die Sorge der Gemeinde um ihren Pfarrer gefordert, die auch nach der Wahrung der geistlichen und gesundheitlichen Kraft des Pfarrers fragt. Bleibt er im seelischen Gleichgewicht, so ist dies nicht nur für den Pfarrer, sondern auch für die Gemeinde ein Gewinn.

Miteinander trotz Verschiedenheit

Gott hat den Menschen mit aller Unterschiedlichkeit erschaffen. Dies führt oft dazu, dass es zu Meinungsverschiedenheit zwischen Gemeindegliedern kommt. Im besten Fall führt dies zu einem gesunden und gleichberechtigten Diskurs, aus dem alle gestärkt hervorgehen und in dessen Verlauf alle „gewinnen“. Im schlechten Fall jedoch führt dies zu Differenzen, die sich mit voranschreitender Zeit als kaum noch lösbar und überbrückbar erweisen. Und oftmals sind in Gemeinden bestimmte Bruchlinien vorgezeichnet: Konflikte, die aus der Vergangenheit herühren und mal unter den Teppich gekehrt werden, mal zu emotionalen Ausbrüchen führen, die nur Scherben, aber keine Zukunftsperspektiven hinterlassen. Unterschiede sind auch die Anhängerschaft, die einzelnen Pfarrern gilt, sowie die Frage, wer aus der Familiendynastie heraus schon immer zur Ortsgemeinde gehört und sich hieraus den Zugezogenen gegenüber ältere Rechte ablei-

tet. Die Unterschiede sind da – und der Umgang mit ihnen ist die Herausforderung an die Gemeinde. Gerade als Geschwister im Herrn, gerade verbunden im Glauben ist nicht egal, wie wir diesen Fragen begegnen.

Doch gerade die Verschiedenheit – die unterschiedlichen Talente, die unterschiedlichen Sichtweisen, die unterschiedlichen Formen im Glaubensleben – sind der Reichtum der Gemeinde. – Auch das ist nicht immer leicht: Wir können auch fragen, wie integrativ wir unsere Gemeinde leben, wie sehr wir Menschen mit anderer Persönlichkeit und anderem Denken bei uns sehen wollen oder ob hie und da wohl der verborgene Gedanke regiert, dass wir uns selbst genüge sind und den kleinen Kreis der Kerngemeinde nicht unbedingt erweitern wollen. – Doch die genannten Verschiedenheiten sind wie verschiedene Scheinwerfer, die von ganz unterschiedlichen Seiten doch alle auf den Bau der Gemeinde gerichtet sind und innerhalb des Fragens nach dem Gestalten von Gemeinde je und je unterschiedliche Aspekte hervorheben. Wichtig ist freilich, dass man nicht selbst seinen „Scheinwerfer“, seine Sicht auf die Dinge, zum einzig maßgeblichen erklärt. Und oftmals gehört zur geschwisterlichen Liebe auch, dass man mitunter auch

Ideen anderer umzusetzen hilft. Und hierzu dient eine regelmäßige innere Vergewisserung, dass Gott sich uns allen gleichermaßen zuwendet, uns gleichermaßen liebt – und uns dazu befreit, dass wir keine Gräben pflegen müssen, sondern in Gott aufeinander zugehen dürfen, so wie er – trotz allem – auch auf uns zugeht.

Zur Diskussion

Die hier niedergeschriebenen Gedanken sind kein Gesetzestext. Vielleicht können sich manche Leser mit dem einen oder anderen Gedanken anfreunden. Vielleicht gibt es aber auch Punkte, die heftigen Widerspruch hervorrufen. Sei es so! Schließlich wollen diese Zeilen auch faktisch ein Diskussionspapier sein und nicht nur aus Gründen der schönen Verpackung einen pseudodemokratischen Beinamen tragen. Wie auch immer wir zu einzelnen Gedanken stehen – wichtig ist, dass wir gemeinsam um unserer Gemeinde willen darum ringen, was für unsere Gemeinde ein guter, zukunftsweisender Weg im Sinne Jesu Christi ist.

Es liegt in unserer Hand. Gehen wir es an – nicht in Einheitsmeinung, aber in dieselbe Richtung blickend und das Wohl des Miteinanders fördernd.

Holger Manke

Eine Woche zu Gast in Kindergarten und Gemeinde

Eine Woche lang waren sie in Sopron, haben in unserem Kindergarten ein Praktikum absolviert und das – vor allem deutschsprachige – Gemeindeleben kennengelernt. Andrea Klein und Franziska Newrick sind nach einer ereignisreichen Woche mit vielen Eindrücken nach Augsburg zurückgekehrt, wo sie sich auf ihren Beruf als Erzieherinnen im Kindergarten vorbereiten.

„Franziska néni“ und „Andrea néni“ – so haben sie die Kinder im Kindergarten schnell genannt – hatten anfangs für ihr Praktikum gar keine Auslandsstelle im Blick. Doch als sich diese Möglichkeit eröffnete, haben sie die Chance gerne wahrgenommen. Und wer beide Anfang September treffen konnte, hat ihre Offenheit für alles,

was sie in dieser Woche erfahren konnten, gemerkt. Neben den Kindern und Leiterinnen im Kindergarten waren es nicht wenige weitere Gemeindeglieder, denen sie begegneten: Im deutschen Gottesdienst wirkten sie mit, in Liceum trafen sie Schülerinnen und Schüler, sie sahen die Stadt und den Paneuropäischen Picknickplatz an. Und sie trafen Gemeindeglieder beim Gemeindegemeinschaftsnachmittag – das Foto illustriert diese Begegnung. Ein gegenseitiges Kennenlernen also, an dem die Geschichte der Stadt und der Gemeinde Raum fand. Die anwesenden Ödenburger haben ihre Lebenslinien vor den Studentinnen an der Evangelischen Fachakademie offengelegt, und sie – Andrea Klein und Franziska Newrick – haben sich

gerne durch die Zeit und die Geschichte führen lassen.

Auch bei den Mitstudierenden in Augsburg hat Franziska Newricks und Andrea Kleins Sopron-Präsentation Eindruck hinter-

lassen - und erste Erkundigungen erreichten beide bereits. Vielleicht dürfen wir nächstes Jahr wieder Praktikanten aus Augsburg bei uns begrüßen! - Auch das ist gelebte bayerisch-ungarische Partnerschaft.

Holger Manke

Óvodásaink részvétele az iskolai Öko-napon

Egy intézmény lévén óvodánknak szoros kapcsolata van az általános iskolával. Az elmúlt tanévben az evangélikus nyugdíjas otthonban közösen adtak műsort anyák napja alkalmából ovisaink az elsősökkel. Ez az ünnepség lelket melengető, megható hangulatú volt.

Évek során az iskolai rendezvényekbe az ovisok is bekapcsolódhattak. Ilyen volt a szent György nap és a napközisek gyermeknapja.

Óvodánk és az általános iskola közötti kapcsolat szorosabbá szövésére törekszünk, hogy az óvodások iskolával való ismerkedését elősegítsük, hogy a majdani beilleszkedésük minél könnyebb legyen.

Az őszi szünet előtti utolsó tanítási napon (okt. 25-én) az iskolában megrendezésre ke-

rült Öko-napon vettünk rész óvodásainkkal. Az 5. osztály várta a 41 nagycsoportos ovisunkat közös barkácsolásra a harmadik órában.

Öröm volt látni mind az óvó néniknek, mind az óvodásoknak az elmúlt tanév végén tőlünk elballagó iskolásokat. Az elsősök között kaptak helyet a mi ovisaink, akik megilletődve, de nagy igyekezettel álltak neki a feladatnak. A tanító nénik instrukcióit követve lépésről lépésre haladtunk, sokszor a „nagyok”, az iskolások segítettek az óvodásokat. Ollóval kivágtuk az elemeket, ragasztottunk, rajzoltunk, és hipp-hopp el is készültünk a munkával. A program során a gyermekek figyelmét felhívták a tanítók, hogy a legtöbbünk számára már hulladéknak tartott dolgokból lehet „újat”, még valamire

használhatót létrehozni. Ezzel is a környezete-
tünket óvjuk, hiszen kevesebb szemét termel-
ődik. Láthattuk, hogy a WC papír gurigák-
ból, tojástartóból készülhet vidám állatfigura,
amit bábnak vagy akár ceruzatartónak is
használhatunk.

Végezetül énekeltünk és mondókáztunk a
figurákhoz kapcsolódva. Süteménnyel is
megkínálták az iskolások bennünket.

Nagyon jól érezték magukat a gyermekek,
elhatároztuk, hogy még a közeljövőben ha-
sonló alkalmat szervezünk az iskolások és az
óvodások közös együttműködésével.

Majorné Bruckner Judit (óvodavezető)

Az EGOT-ról...

Iskolánkból tíz tanuló a múlt hétvégét Orosházán töltötte, az Evangélikus Gimnáziumok Országos Találkozóján. Pénteken reggel fél hétkor buszra szálltunk a Berzsényi Gimnázium szintén tíz tanulóval és Orosháza felé igazítottuk utunkat. Az utazás természetesen jó hangulatban telt, időközben a Győri Evangélikus Gimnázium további tanulói is csatlakoztak hozzánk, és együtt indultunk tovább. Körülbelül hat órás út után meleg ebéddel fogadtak minket és még az ország tizenöt másik iskolájából érkező tanulókat az Orosházai Evangélikus Gimnáziumban.

Délután két órákor a megnyitóra került sor, ahol tájékoztattak minket – többek közt

Fekete Borbála igazgatónő – a hétfőre fontosabb mozzanatairól. Majd három órákor mindenki elindult a szabadon választott délutáni programjára. Én Gellértegyházát választottam, amely egy Árpád kori falu helyén épült hagyományőrző egyesületet foglal magába. Ez a hely nem messze fekszik Orosházától. Az ide érkezők kipróbálhatták a kukoricamorzsolást, az íjászatot, fúvócsővel célba „fúvást” illetve a gumicsizmadobást. Mindenek tetejében pedig a karikás ostort is kipróbálhattuk. Viszont az izomlázon kívül semmilyen sikerélményem nem kapcsolódott a karikás ostorhoz. Két órát töltöttünk itt, majd a program végén túrós lepénnyel jutalmaz-

ták kitartásunkat. Öt órakor visszaindultunk Orosházára, ahol meleg vacsora fogadott bennünket. Majd este egy rövid áhítattal zártuk a napot, bár ekkor még senki sem volt fáradt. Kilenc óra tájában ellátogattunk mind a tízen a főtéren lévő kocsmába és ott beszél-tük meg az aznapi programot egy ital mel-lett. Egy órát töltöttünk el ott, majd valaki visszament a kollégiumba, valaki pedig a főtéren töltött még pár órát. Tudniillik, Orosházának egy gyönyörű főtere van: esti kivilágítással, több szökőkúttal és zenével. Itt voltunk mi is pár órát, aztán nyugovóra tér-tünk, hogy erőt gyűjthessünk az alkotónapra.

A szombat reggel nehézkesen indult szinte mindenki számára. Fáradtak voltunk. Elmen-tünk reggelizni, majd felkészültünk az alko-tónapra. Tíz óra körül már mindenki elfog-lalta a helyét, én akvarellfestésre jelentkez-tem, ahol a program neve nem igazán tük-rözte a tevékenységet, és a légkör sem volt túl barátságos. Ennek ellenére igyekeztem jól

érezni magamat, gyorsan el is telt az idő. Ezzel töltöttük a délelőttöt és a délután egy részét is, majd a vacsorára az iskola udvarán került sor. Pörköltet ettünk. Este hét órakor a záró gálára került sor, ahol minden alkotó-csoport bemutatta azt, hogy mivel töltötte a szombatot. Láthattunk és hallhattunk köny-nyű zenét, költészetet, pszichodramát, nép-táncot, festészetet és még sok más érdekes programot. Ezt egy esti áhítattal zártuk és egy pizzázóba mentünk, hogy vacsorázhas-sunk egy közöset. Visszamentünk a szállásra, ahol még egy jó darabig viccelődtünk, nevet-tünk és elfáradtunk. Vasárnap reggel álmo-san, fáradtan ébredtünk fel, és fogyasztottuk el a reggelit. Ezt követően pedig a helyi evangélikus templomban egy záró istentisz-teleten vettünk részt, majd az összes EGOT-ra érkező diák és tanár egy-egy héliumos lufit engedett a magasba az összetartozás jelképeként.

Vági Viktória

Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakfőzőiskola, 11. b

Könyvajánló

Megújuló iratterjesztés?

Talán észrevették, hogy az utóbbi időben bővült a templom előcsarnokában a könyvek választéka. Többek kérésére igyekszünk figyelemmel kísérni a megjelenő kiadványokat, válogatni, kínálni belőlük. Ha a gyülekezet igényli, megújulhat az iratterjesztés, a mostaninál még bővebb választékot nyújthatunk.

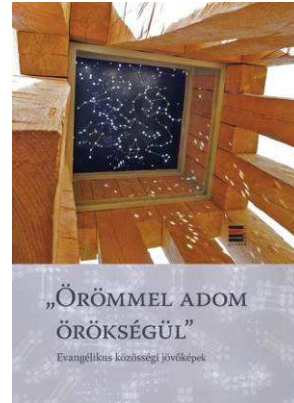
Az itt ajánlott könyvek között több olyan van, amely nálunk még nem kapható, de ha bármely kiadvány felkeltette az érdeklődésüket, jelezzék, akár a könyveket árusító Schanen Bélánál, akár a Lelkeszi Hivatalban.

Így a reformáció ünnepe táján az ember még inkább végiggondolja hitbéli kérdéseit saját korának, mostani élethelyzetének szűrőjén. Adalék lehet ehhez Jörg Zink: A megújuló Tízparancsolat című könyve. Biztosan lesz, akit vitára készítenek, lehetnek lelkes igenezői, a modern világ vallási kereteket feszegető kérdésfeltevései és válaszai sokak érdeklődését felkeltheti.

A szerző a Tízparancsolatról szóló esszéjében azt kísérel meg, hogy az Ószövetség korából származó parancsokat a mai hívő számára is elfogadható, betartható erkölcsi normákként fogadtassa el. (Téziseit eredetileg 1995 júniusában Hamburgban adta elő.) Meggondolkodtató sorokat olvashatunk például az élettársi közösségben élők egyházi helyzetéről – Zink nem tartja házasságtörőknek őket –, a tulajdon védelmével kapcsola-

tos törvények mai érvényességéről. Művelődéstörténeti szempontból is érdekesek elemelkedései.

Dr. Szabó Lajos professzor 60. születésnapjára készült az „Örömmel adom örökségül...” című kötet, melynek alcíme: Evangélikus közösségi jövőképek. „Azok írták le tapasztalataikat, akik valamit kaptak abból a lendületből, mely Szabó Lajos gyakorlati teológiai látását és munkáját áthatja” ... - írja Czöndör István az előszóban - ... „Hogyan érzékelhető az evangélium ereje, életet adó hatása egy mai evangélikus közösségben? Milyen lehetőségei vannak egy tudatos, átgondolt gyülekezetépítési munkának?...A közös gondolkodáshoz és válaszkereséshez kíván segítséget nyújtani ez a gyakorlati teológiai könyv mindazoknak, akik felelősen tekintenek egyházunk jövőjére.” Mindazoknak – tehát nemcsak lelkészeknek! – teszem hozzá.

S ha már közös felelősségünkről és jövőnkéről ejtünk szót, hadd ajánljak figyelmükbe egy internetes oldalt: Láthatóan evangélikus (<http://strategia.lutheran.hu/>), mely az evangélikus stratégiai munkát mutatja be. Az itt leírtakra reflektál a Credo 2013/2-e számában Joob Máté, Kamarás István, Isó Dorottya, Pap Kinga Marjatta, Kovács Eleonóra, Zsugyel János.

Fiatalszülőknek akár ajándék is lehet Ágostonné Szöcs Anna: *A szeretet születése* című könyve. A következő szavakkal ajánlja Kovács Réka Rozália marosvásárhelyi pszichológus: „A könyv olvasása közben egyedi világban találtam magam, ahol jelen van a hitét megélt hétgyermekes anya, a háziasszony, a szoptatási tanácsadó, a környezetét tudatosan szemlélő és a problémákra megoldást kereső szakember.

Önvallomások ötvöződnek szakmaisággal, mindvégig vezérfonalként követve a keresztény értékrendet. Rendkívül értékesnek találok a szerző önreflexióit, tévedéseinek felvállalását, ami nélkül elképzelhetetlen az anyává válás folyamata.

Felhívja a figyelmet a korai kötődés kialakulásának feltételeire: a kisbaba sírását nem szabad figyelmen kívül hagyni, a gyermeket a saját igényei szerint kell szoptatni, gondozni. Összekapcsolja az anya nyújtotta feltétel nélküli elfogadást az istenhit megalapozásával hangsúlyozza, és saját életpéldáival alátámasztja a hitre nevelés fontosságát, a családi élet és a problémák megelőzésének lehetőségeit.

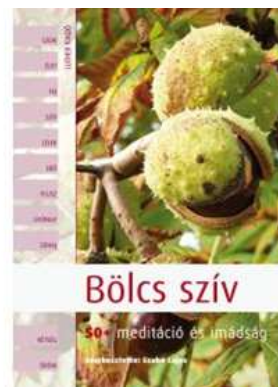
Gyakorlati tanácsokkal látja el a szülőket, amelyek során folyamatosan szembesülünk a nagycsalád felmérhetetlen előnyeivel, próbatételeivel és a harmónia megtalálásának kulcsaival.

Figyelemre méltó, hogy a szerző – nőként – kiemeli a férjek, az apák szerepét, hangsúlyozza, hogy mindannyiunk élete csak úgy lehet teljes, ha mindenki megtalálja a maga helyét a családban. Megérdemelt szintjére emeli az anyaságot, az otthonteremtést, az emberré nevelést, ami rendkívül fontos a mai karrier- és teljesítményorientált világban.”

Ajándékozásra, de személyes érzelmi feltöltődésre is alkalmas az alábbi két könyv:

Varga Györgyi *Remény s ég* áldás-könyve már második kiadásban jelenik meg. Áldások keresőknek, Istenre várakozóknak, másokért küzdőknek és áldást továbbadóknak. Áldások szomorkodóknak és megbékélt lelkű embereknek. Biztató mondatok, amelyeket Isten talán belesimogat életünk barázdáiba, hogy szépségre, mélységre és békességre találjunk.

A *Bölcs szív – 50+meditáció és imádság* kötetet így ajánlja a kiadó: Kiknek ajánljuk ezt a kötetet?

- 50 fölöttieknek
- Akik környezetében 50 fölöttiek élnek – hogy jobban értsék őket
- 50 alattiaknak – hogy tudják, mire számíthatnak
- Azoknak, akik az értéket nem csak pénzben mérik
- Azoknak, akiknek nincs szükségük folyamatos zajra – néha a csendet is szeretik
- Akik nem hiszik el, hogy az élet anynyi, amennyit a felszín mutat
- Akik tudni akarják, akkor is értékesek, ha épp nem a csúcson járnak

A Luther Kiadó ajánlatai alapján: Várfalvi Erzsébet

A szerzetesektől a facebookig

Tűnődés az ismertségről

Kezdjük a középkori szerzeteseknél! Alkotak, másolták a kódexeket – de a nevüket homály fedi. A személy eltűnt az alkotás mögött. Ha gregorián éneket hallasz, nem tudhatod, hányan énekelnek: az a jó énekes, akinek nincs egyéni hangszíne, akinek hangja beleolvad a nagy egészbe. Aki úgy érezte, fontos, hogy a világ tudja, ő az alkotó, az a kevélység bűnébe esett.

Ekkor – és az újkor hajnalán – még nem volt kérdéses, hogy ki az igazi alkotó. A művészek nem törekedtek arra, hogy olyan témát találjanak ki, ami csak és kizárólag övék – a téma és a mű szabad préda volt...

Később aztán megváltozott a helyzet: a szerző, az alkotó fontossá vált: már nem volt mindegy, hogy ki alkot. Megjelentek a személyiségi és szerzői jogok. Az első ilyen jogvita Magyarországon a XIX. század elején volt, amikor egy fordító, Vályi Nagy Ferenc – Kazinczy közvetítésével – Kölcsey Iliászfordítását is belevette fordításába – és Kazinczy nem értette, miért van Kölcsey felháborodva. Mi már értjük: az alkotás és az alkotó a mi szemünkben összefügg.

Ezzel együtt – vagy ezután – elindul a sztárkultusz, a művészek nevét megjegyezzük, fontossá válik nemcsak alkotásuk, hanem egész életük: minél többet akarunk tudni róluk. Hiszen az, aki ilyen festményt fest, ilyen zenét szerez, ilyen verset ír, az alkotásán túl is méltó a figyelemre; érdekes lett a szerelmi élete, a hobbjaja, illetve az, hogy milyen ételt eszik, és miről beszélget barátaival. A személy és az alkotás a közismertség szempontjából egymás mellé került.

Újabb lépés volt a XX. század első évtizedeiben egy epizód, amire Karinthy Frigyes is felfigyelt: egy fiatalember egy szenzációs (botrányos) cselekedettel felhívta magára a figyelmet, majd amikor a figyelem központjába került, bejelentette, hogy frissen szerzett ismertségét egy majdan megírandó regény népszerűsítésére akarja felhasználni.

Karinthy kissé ironikusan mondja: micsoda új gondolat! Eddig a már felmutatott mű mellé rakták az ismertséget – mostantól először jöhet az ismertség, és utána jöhet a mű.

Szegény Karinthy nem is sejtette, hogy ezután még jön a következő lépcsőfok, amit úgy hívunk: a celeb-világ. Ekkor a hírnév nem az *alkotó* emberhez, hanem csak az emberhez kötődik – ráadásul anélkül, hogy akár előtte, akár utána megszületne a nagy mű: nem azért híres valaki, mert valami különlegeset tett, a hanem azért, mert szerepel a TV-ben. Az ismertség nem eszköz vagy a művel együtt járó jelenség lesz, hanem öncél.

Pár éve azt hittem, itt értünk el a lépcső végéig: a TV-ben nézzük azokat, akik egyetlen dolog miatt vannak benne: mert belevetették őket. Ma már tudom: van még egy lépcsőfok. A Facebook korában ugyanis nincs szükség arra, hogy a média segítsen híressé válni – én magam is megtehetem magammal ugyanezt. Feltöltöm a Youtube-ra, megosztom a Facebookon, hogy...

Igazából mit is? Az alkotásomat, azt, amivel gazdagítottam ezt a világot? Vagy csak azt teszem világszerte ismertté, hogy létezem, no meg van egy mobilom és egy tükör a fürdőszobában? Amikor valaki önmagáról tesz föl minél több képet, megosztja a világnak, hogy éppen felkelt, náthás vagy szomorú – azt vajon mi hajtja?

Miért fontos, hogy mindenki tudja ezt róla – talán azt hiszi, hogy enélkül lényegtelené, értéktelené törpül az élete, a mindennapi élet hétköznapi szürkül? Hát ennyire nem hiszünk abban, hogy Teremtőnknek fontosak vagyunk – muszáj erről állandó külső megerősítést könyörögni – lájkok formájában?

Megértem, hogy az alkotás nyilvánosság után kiált, de ha nincs alkotás, ami sokakhoz szól, akkor miért fontos az ismertség? Néha úgy érzem, visszakívánkozom a középkori szerzetesek közé...

Hegedűs Attila

Zsolt.94,19

Ha, Uram, megtelik szívem aggodalommal, vigasztalásod felüdíti lelkemet.

Ha én rózsá volnék...

... az Isten jó-illatát szórnám szét a világba. Sőt, talán az Úr néha még arra is méltatna, hogy ne csak virág legyek, de még ennél is több. Hogy kertész legyek, s fát neveljek. Mai vendégünk, Koncz Zsuzsa művésznő és zenész barátai annyi jó illatú dalt ültettek már a szívünkbe, hogy csak a hála szavával köszönhetjük őket azért, mert ma megtisztelnek bennünket. Pici – hogy biblikus képpel éljek – mustármagokból szárba szökkenetek már bennünk e számok, és töltik be mindennapjainkat, hogy erőt merítsünk belőlünk. Mindnyájunk nevében köszönöm Istennek, hogy amikor megtelik a szívünk aggodalommal, akkor álmodhatjuk e dalokkal még azt is, ami nem válik valóra.

Ha én kapu volnék...

... kitárnám e ház, e templom, e szent hajlék kapuit, hogy özönjenek be ma az emberek. Hogy lehessen ma este ez az a ház, ahol jól érezzük magunkat. Az a ház, amelyben ma megnyugszunk, megvigasztalódunk, vagy örömünk még teljesebbé lesz. Ahol a magát ajtónak mondó Megváltó kitárja a szívét előttünk, és egy-egy szóval, hanggal, dallammal, képpel felüdíti a lelkünket. Hogy miközben velünk csak úgy rohan az idő, aközben legyenek ilyen örök megálló pillanataink. Remélem, miközben köszöntöm mindnyájukat, kedves hallgatóság, ilyen élménnyel térhetünk majd haza ma késő este a koncert után az otthonunkba: a nyitott kapuk, a nyitott szívek, a nyitott remény és a nyitott bizalom varázsával. Azzal a varázsszal, ami a mi evangélikusságunk egyik fő tétele: az újjászületés varázsával. Cipőre is emlékezve: Születni kell minden nappal újra – legyen ez az este is ebben egy újabb és állandó lépés.

Ha én ablak volnék...

... áttetsző szeretnék lenni, hogy rajtam ne mindig csak a gézengúzós piszok, az üvegkoszom látszódjék, hanem hogy rajtam az Isten sugározzék. Mert lehetünk egymásnak

az Úr vigaszt-adó munkatársai. Lehetünk a hangszer és a mikrofon mögött, vagy a padokban, vagy majd az életünk a falakon kinti lét-folytatásában. Mert itt kell élnünk, nincs másik hely, nincs más idő – ez az élet adatott, hogy létünkön keresztül Isten munkálkodhasson. E dalok prédikációiban újra meg újra – hiszem – Isten ma is működni fog, hogy aztán rájőjjünk, meghalni és szeretni még nem elég; mert mint ahogy ezt teszi Isten is, nekünk másoknak és magunknak is – mint áttetsző üvegnek – napot kell festenünk a szürke holdra.

Ha én utca volnék...

... nem bánám, hogy végigtapos rajtam az élet. Nem bánám, mert tudom, hogy mindezek ellenére, sőt mindezekkel együtt is Valaki visz engem át a túlsó partra. A már most belénk épült mennyei országba. Hogy is mondta mai zsoltárigénk?: „Ha, Uram, megtelik szívem aggodalommal, vigasztalásod felüdíti lelkemet.” Mert Ő bennünk az út, az igazság és az élet. És Ő hív így – bocsánat a szöveg átformált játékáért: Jöjj, kedvesem, gyere, mondd el, mit érzel”. Hogy miközben legtöbbször csak azt érzékeljük, hogy többnyire csak körbe-körbe forog velünk a világ, Ő vezet át az életen, és álmodik rólunk kedvesen.

Ha én zászló volnék...

... ott feszülnek ég és föld között. Lennék az evangélikus, idén 100 éves Weöres Sándor szavát kölcsönözve: létra. Ég és föld között egy közeg, közvetítő, erőforrás. Mert ezért élünk – valamit így tenni. Ég és föld között repüljenek ma este velem, kérem! Szálljanak bennünk a dalok valahova magasra! És vigyenek közelebb Hozzá, meg egymáshoz! Énekeljük majd együtt – Neki, a vigasztaló Istennek és magunknak, a vigasztalásra szorulóknak és vigasztalást közvetítőknak -: „Keresem a hajnali szélben, vakító nap tűzében, hol van az a csillag az égen, virágom el ne hervadj még, lehet, hogy megtalállak.”

Gabnai Sándor

Tervezett programok

Reformáció ünnepétől az év végéig

- November 1-jén 17.00-kor a Székely Kapunál lesz ökumenikus megemlékezés.
- Aznap 19.00-kor templomi emlékhangverseny kerül megrendezésre a Halottak Napja tiszteletére a Zeneiskola művésztanáraival.
- November 3-án délelőtt vetíti a MTV1 a soproni evangélikusságról készült filmet.
- Aznap 18.00-kor Vallásos estet tartunk a nagytermünkben, amelyen az egykori Jünglingsverein szolgál Joób Olivér nyugalmazott lelkész vezetésével.
- November 4-én az őszi szünet után 8.15-kor a Hunyadi és az Eötvös, 9.45-kor a Líceum tart reformációs istentiszteletet a templomban.
- Aznap este 18.00-kor Gabnai Sándor esperes tart előadást Jónás próféta könyvéről a Bibliái Szabadegyetem előadássorozatában. Ezen alkalom az egyetemi ifióra alkalma is.
- November 5-én az egyházmegyei elnökség által egybehívott presbiteri ülés lesz a nagyteremben, amelyen elfogadjuk az előterjesztendő lelkési díjlevelet és teszünk javaslatot a közgyűlésnek a lelkészválasztás módjáról.
- November 7-én részt veszünk a Hittudományi Egyetemen Tudomány Ünnepe.
- November 8-10 között Révfülöp ad otthont az országos felügyelő találkozóknak, világi vezetésünk részvételével.
- November 9-én a reformáció szellemében közös kirándulást szervezünk Sárvárra a budavári gyülekezet kirándulócsoportjával.
- Aznap délelőtt 8.00-12.00 óra között jótékonyági ruhavásárt tart a Bastelkreis – Barkácskör a nagyteremben.
- November 10-én, Ítélet vasárnapján a 10.00-i istentiszteleten Hegedűs Attila iskolalelkész vezetésével az idei magyar konfirmandusok mutatkoznak be a gyülekezetnek.
- Aznap 10.00-kor Gabnai Sándor esperes Rábaszentandráson tart istentiszteletet: felavatja az elkészült templomteret, valamint megkereszteli Varga Tamás egykori hatodéves teológusunk, jelenleg ottani beosztott lelkész második gyermekét, Hannát.
- Aznap este a zsidó hitközség hív minket belépőjegyes zsidó vacsoraestre.
- November 11-én 18.00-kor nagytermünkben „Őszi esték” Fersch Attila előadásával.
- November 12-én a Luther Szövetségünk vendége a nagyteremben Paksi Sándor lesz, aki a konfliktuskezelésről tart előadást.
- Isten éltesse Buczolicz Márta nyugalmazott lelkésznőt a jubileumi születésnapján.
- November 13-én LMK – egyházmegyei lelkési munkaközösségi ülés lesz Ausztriában, az őrszigeti magyar gyülekezetben.
- November 14-én 18.00-kor nagytermünkben „Őszi esték” Dr. Tóth Imre előadásával.
- November 16-án 9.30-kor Egyházkerületi Közgyűlés Győrben, a Püspöki Hivatalban.
- November 17-én, Reménység vasárnapján a magyar és német istentiszteleteink szolgálatát Tóth Károly takácsi lelkész tartja.
- November 18-19-én Gabnai Sándor esperes országos esperesi értekezleten vesz részt Vanyarcon, a Nógrádi Egyházmegyében.
- November 19-én 18.00-kor nagytermünkben „Őszi esték” Tóth Marianna előadásával.
- November 22-én 18.00-kor „Őszi esték” Dr. Krisch András nagytermi előadásával.
- November 23-án lesz a regionális Munkatársképző 3. előadói napja a nagyteremben.
- November 24-én, Örök Élet vasárnapján a 10.00-kor Közgyűlést tartunk. Az ez utáni istentiszteletünket új liturgia szerint végezzük. A temetőkápolnában 14.00-kor német, 15.00-kor magyar istentisztelet lesz a szokásaink szerint.
- Aznap este 18.00-kor a Kórus Spontánusz tart belépőjegyes koncertet a templomunkban.
- November 26-án intézményvezetői konferencia lesz Balatonszárszón.
- November 26-án délután a városi ádventi képzőművészeti kiállítást Gabnai Sándor esperes nyitja meg.
- November 27-28-án az Eötvösben Nyitott Kapuk Napjai lesznek.
- November 29-30-án Budapesten ülésezik a Fásorban egyházunk zsinata.
- December 1-jén 18.00-kor ünnepi köszöntő AA-ülés a nagyteremben.

- December 2-től az ádventi hetek alatt 16.00-tól a Nyugdíjasházban a magyar bibliaóra kezei között ádventi esteket tartunk.
- December 3-án 17.00-kor a nagyteremben presbiteri ülés lesz.
- December 6-án 18.00-kor jótékonyági koncert a Bibliai Szabadegyetem javára a Pedagógus Művelődési Házban.
- December 7-én az Egyházmegyei Presbiteri ülés után 10.00-tól Egyházmegyei Közgyűlés lesz Ágfalván.
- Aznap este 18.00-kor Szekeres Adrien belépőjegyes koncert lesz a templomunkban.
- Ádvent 2. vasárnapján, december 8-án a 10.00-i istentiszteletünkön óvodásaink szolgálnak.
- Aznap 16.00-kor kapuvári testvéreink hívnak minket ünnepi istentiszteletükre az ottani ökumenikus kórházkápolnájukba - az alkalom során Gabnai Sándor esperes szolgál igehirdetéssel.
- December 10-én emlékezhetünk meg az aznap 50 éve elhunyt Karl Barth híres teológusról.
- Aznap 17.00-kor a Luther Szövetségben előadónk lesz Dr. Jankó Ferenc egyetemi oktató: „Lakóhelyünk, Sopron” címmel.
- December 11-én soproni gyülekezetünk lesz a házigazdája az LMK-nak.
- December 14-én este a Húség Napi városi ünnepély záró-rendezvényeként templomunk ad otthont az Omega belépőjegyes oratóriumi koncertjének.
- December 17-én presbiteri úrvacsorás istentisztelet tartunk a nagyteremben 17.00-tól.
- December 19-én, 17.00-tól otthont adunk a Széchenyi-gimnázium karácsonyi ünnepének.
- A Hunyadi december 20-án tartja 8.00-kor a karácsonyi istentiszteletét a templomunkban, a Líceum pedig ugyanaznap 10.00-kor.
- December 22-én helyet cserél a 9.00-i két istentiszteletünk: a német istentiszteletet a nagyteremben tartjuk, míg a gyerekistentiszteletet, amely egyben gyerekkarácsonyi alkalom is a gyermekek műsorával.
- Aznap 10.00-tól csomagosztó ajándékozás és áhítat lesz a balfi utcai Szociális Otthonban.
- December 24-én 17.00-kor német, 18.00-kor magyar nyelvű szentesti istentiszteletet tartunk.
- December 25-26-án, karácsony ünnepnapjain a vasárnapi rend szerint tartjuk istentiszteleteinket.
- December 27-én 17.00-kor ökumenikus boráldás a Szentlélek templomban.
- December 31-én 17.00-kor kétnyelvű óévi istentiszteletet tartunk úrvacsorával, amelyet a hagyományos polgármesteri koccintás követ a Liszt Konferenciaközpontban.

Összeállította: Gabnai Sándor lelkész, esperes

Istentisztelet Szolgálati beosztás

2013 novemberétől karácsonyig

November 1. 17.00, Székely Kapu: Gabnai Sándor

19.00 Egyházzenei áhítat: Gabnai Sándor

November 3.

8.00, magyar: Gabnai Sándor

9.00, német: Pfeifer Ottó teológus munkatárs + Holger Manke

9.00, gyermek: Soósné Vámos Mónika presbiter + Gabnai Sándor

10.00, magyar: Gabnai Sándor

15.00, Balf: Gabnai Sándor

16.00, Kórházkápolna: Gabnai Sándor

18.00, Vallásos est: Joób Olivér nyugdíjas lelkész

November 4.

8.15, magyar - iskolai: Kadlecik Zoltán beosztott helyettes iskolalelkész

9.45, magyar - iskolai: Kadlecik Zoltán beosztott helyettes iskolalelkész

November 7. 17.00, Wochenpredigt: Holger Manke

November 10.

8.00 magyar: Hegedűs Attila iskolalelkész

9.00 német: Holger Manke

9.00 gyermek: Matus Klára iskolalelkész

10.00 magyar (konfirmációs bemutatkozó): Hegedűs Attila iskolalelkész

10.00 Rábaszentandrás - téravató ünnepély + Varga Tamás lelkész kislányának kereszttelője: Gabnai Sándor

15.00 Balf: Hegedűs Attila iskolalelkész

16.00 Fertőszentmiklós: Hegedűs Attila iskolalelkész

November 14. 17.00, Wochenpredigt: Holger Manke

November 17.

8.00 magyar (úrvacsorás): Tóth Károly takácsi lelkész + Gabnai Sándor

9.00 német (úrvacsorás): Tóth Károly takácsi lelkész + Holger Manke

9.00 gyermek: Gabnai Sándor

10.00 magyar (úrvacsorás): Tóth Károly takácsi lelkész + Gabnai Sándor

15.00 Balf: Tóth Károly takácsi lelkész + Gabnai Sándor

November 21. 17.00, Wochenpredigt: Holger Manke

November 24.

8.00 magyar (áldozati): Gabnai Sándor

9.00 német (áldozati): Holger Manke

9.00 gyermek: Hegedűs Attila iskolalelkész

10.00 magyar (új liturgia + áldozati) + Közgyűlés: Gabnai Sándor

14.00 temető német: Holger Manke

15.00 temető magyar: Hegedűs Attila iskolalelkész

15.00 Balf: Gabnai Sándor

16.00 Fertőszentmiklós: Gabnai Sándor

18.00 Kórus Spontánusz koncert: Gabnai Sándor

November 28.

17.00, Wochenpredigt: Pfeifer Ottó teológus munkatárs

December 1.

8.00 magyar: Pfeifer Ottó teológus munkatárs + Gabnai Sándor

9.00 német: Gertraud Winter lektor

9.00 gyermek: Kadlecik Zoltán beosztott helyettes iskolalelkész

10.00 magyar: Pfeifer Ottó teológus munkatárs + Gabnai Sándor

15.00 Balf: Pfeifer Ottó teológus munkatárs + Gabnai Sándor

16.00 Kórházkápolna: Pfeifer Ottó teológus munkatárs + Gabnai Sándor

December 2. 16.00, Adventi est a Szeretetotthonban: Gabnai Sándor

December 5. 17.00, Wochenpredigt: Holger Manke

December 7.

18.00 Szekeres Adrien koncert - áhítat: Gabnai Sándor

December 8.

8.00 magyar: Gabnai Sándor

9.00 német: Holger Manke

9.00 gyermek: Mátisné Schlögl Patrícia presbiter + Gabnai Sándor

10.00 magyar (óvodásműsorral): Gabnai Sándor

15.00 Balf: Mesterházy Balázs harkai lelkész

16.00 Fertőszentmiklós: Mesterházy Balázs harkai lelkész

16.00 Kapuvár - ünnep: Gabnai Sándor

December 9.

16.00 Adventi est a Szeretetotthonban: Gabnai Sándor

December 11.

8.30, LMK (úrvacsorás) - gyülekezeti terem: Beosztás alatt

December 12. 17.00, Wochenpredigt: Holger Manke

December 14.

18.00, Omega koncert - áhítat: Gabnai Sándor

December 15.

8.00 magyar (úrvacsorás): Gabnai Sándor

9.00 német (úrvacsorás): Holger Manke

9.00 gyermek: Gabnai Sándor

10.00 magyar (úrvacsorás): Gabnai Sándor

15.00 Balf: Gabnai Sándor

December 16. 16.00, Adventi est a Szeretetotthonban: Gabnai Sándor

December 17. 18.00, Presbiteri istentisztelet (úrvacsorás): Gabnai Sándor + Holger Manke

December 19. 17.00, Wochenpredigt: Holger Manke

December 22.

8.00 magyar: Holger Manke

9.00 német: Holger Manke

9.00 gyermekkarácsony: Gabnai Sándor

10.00 Balfi utcai Szeretetotthon - áhítat: Gabnai Sándor

10.00 magyar: Holger Manke

15.00 Rábászentandrás - ünnep: Szemerei János püspök + Gabnai Sándor

15.00 Balf: Holger Manke

16.00 Fertőszentmiklós: Holger Manke

December 23. 16.00, Adventi est a Szeretetotthonban: Gabnai Sándor

December 24.

10.00 Szeretetotthon - szentesti ünnepi: Mihácsi Lajos szeretetotthon lelkész igazgató

16.00 Balf - szentesti: Gabnai Sándor

17.00 német: Holger Manke

18.00 magyar - szentesti: Gabnai Sándor

December 25.

8.00 magyar (áldozati): Gabnai Sándor

9.00 német (áldozati): Holger Manke

10.00 magyar (áldozati): Gabnai Sándor

15.00 Balf (úrvacsorás): Gabnai Sándor

16.00 Fertőszentmiklós (úrvacsorás): Gabnai Sándor

December 26.

8.00 magyar: Hegedűs Attila iskolalelkész

9.00 német: Gertraud Winter lektor

10.00 magyar: Hegedűs Attila iskolalelkész

December 27. 17.00, Szentlélek templom - boráldás: Horváth Imre városplébános + Gabnai Sándor

December 29.

8.00 magyar: Gabnai Sándor

9.00 német: Gertraud Winter lektor

10.00 magyar: Gabnai Sándor

15.00 Balf: Gabnai Sándor

December 30.

15.00, Szeretetotthon: Mihácsi Lajos szeretetotthon lelkész, igazgató

December 31.

17.00, kétnyelvű (óévi + úrvacsorás): Holger Manke + Gabnai Sándor

Január 1.

8.00 magyar: Gabnai Sándor

9.00 német: Holger Manke

10.00 magyar: Szimon János nyugalmazott lelkész

10.00 túra - Dalos-hegy: Gabnai Sándor

15.00 Balf (úrvacsorás): Gabnai Sándor

Christophoros

A Soproni Evangélikus Egyházközség újságja
9400 Sopron, Bunker köz 2.

e-mail: evgyul@bdeg.sopron.hu

tel: 99/523-002; fax: 99/523-003

Nyomtatva a Lóvér Print nyomdában,
300 példányban.

Várható következő megjelenés:

2013. karácsony

Felelős kiadó: Gabnai Sándor